

MINISTERSTWO RODZINY, PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ
Departament Rynku Pracy

**ZAWODY DEFICYTOWE
I NADWYŻKOWE
W 2017 ROKU**

Warszawa, lipiec 2018 r.

Opracowanie:

Wydział Analiz i Statystyki (AM)

Przedruk w całości lub w części oraz wykorzystanie
danych statystycznych w druku dozwolone
wyłącznie z podaniem źródła.

MINISTERSTWO RODZINY, PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ
Departament Rynku Pracy

SPIS TREŚCI

Uwagi metodyczne	5
Wstęp	11
1. Analiza ogólnej sytuacji na rynku pracy	12
1.1. Bezrobotni i oferty pracy	12
1.2. Popyt na pracę	17
2. Ranking elementarnych grup zawodów	21
2.1. Ranking elementarnych grup zawodów deficytowych	22
2.2. Ranking elementarnych grup zawodów zrównoważonych	23
3. Analiza umiejętności/predyspozycji	24
4. Analiza rynku edukacyjnego	26
4.1. Analiza absolwentów szkół ponadgimnazjalnych oraz wyższych	26
Podsumowanie	33
Informacja sygnałna w 2017 r. w kraju i wg województw	39

Uwagi metodyczne

1. Zgodnie z zapisami Ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. z 2017 r., poz. 645 z późn. zm., art. 8, ust. 1 pkt 3 i art. 9, ust.1 pkt 9) opracowanie analiz dotyczących rynku pracy, w tym prowadzenie monitoringu zawodów jest jednym z zadań samorządu województwa oraz samorządu powiatu w zakresie polityki rynku pracy. Umożliwia pozyskanie istotnych informacji o strukturze bezrobocia czy potrzebach kadrowych pracodawców. Ponadto jego celem jest koordynacja szkoleń osób bezrobotnych oraz kształtowanie oferty edukacyjnej.

Niniejszy raport jest kolejnym raportem, jaki został stworzony w oparciu o zalecenia metodyczne przygotowane w ramach projektu, realizowanego ze środków EFS, „Opracowanie nowych zaleceń metodycznych prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych na lokalnym rynku pracy”.

2. Podstawowym źródłem informacji odnośnie bezrobotnych i ofert pracy według zawodów i specjalności wykorzystywanym w monitoringu na poziomie kraju są dane pochodzące z systemu informatycznego „Syriusz Std.” Z uwagi na fakt, że dane te stanowią zaledwie pewną część informacji na temat rynku pracy, w monitoringu wykorzystywane są również dodatkowe źródła danych, do których należą dane pochodzące z badania ofert pracy w Internecie oraz dane wtórne (wynikowe) pochodzące z Systemu Informacji Oświatowej (SIO) MEN, dane z badań Głównego Urzędu Statystycznego (badanie popyt na pracę, sprawozdanie S-10 o szkołach wyższych, dane z BAEL). Jednocześnie z uwagi na fakt, że nie zostało jeszcze opracowana aktualizacja narzędzia do prognozy zatrudnienia, raport nie zawiera rozdziału dotyczącego prognoz rynku pracy.

3. Zakres tematyczny monitoringu dotyczy zarówno zawodów i specjalności określonych w Klasyfikacji Zawodów i Specjalności dla potrzeb rynku pracy, jak i umiejętności posiadanych przez bezrobotnych oraz tych najbardziej pożądanym przez pracodawców, choć zauważyć należy, że w danych tych występują braki wynikające z niewpisywania informacji nt. umiejętności do systemów informatycznych. Niedoskonałości te występują mimo utworzenia słownika umiejętności w metodologii i jego późniejszej modyfikacji.

W monitoringu nie są analizowane uprawnienia, gdyż słownik zaproponowany w metodologii wzbudzał szereg kontrowersji oraz zastrzeżeń i zdecydowano, że nie jest możliwe stworzenie jednolitego katalogu uprawnień.

Należy dodać, że monitoring ma na celu identyfikację elementarnych grup zawodów deficytowych, nadwyżkowych i zrównoważonych. Głównym powodem rezygnacji z analizy na poziomie zawodów było częste wskazywanie tzw. pozostałych (...) jako deficytowe lub nadwyżkowe, co często wynikało z nieprecyzyjnego klasyfikowania bezrobotnych lub ofert pracy do zawodów.

4. Podstawowe pojęcia i definicje występujące w monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych

Zawody deficytowe to takie, na które istnieje na rynku pracy wyższe zapotrzebowanie niż liczba bezrobotnych w danym zawodzie. Na potrzeby opracowania rankingu zawodów deficytowych zdefiniowano je jako te, dla których liczba ofert pracy jest wyższa niż liczba bezrobotnych, odsetek długotrwale bezrobotnych nie przekracza wartości mediany, a odpływ bezrobotnych przewyższa napływ w danym okresie sprawozdawczym.

Zawody zrównoważone to takie, na które na rynku pracy występuje zapotrzebowanie zbliżone do liczby bezrobotnych w danym zawodzie. Liczba ofert pracy jest zbliżona do liczby zarejestrowanych bezrobotnych, odsetek długotrwale bezrobotnych nie przekracza wartości mediany, a odpływ bezrobotnych przewyższa napływ w danym okresie sprawozdawczym.

Zawody nadwyżkowe to takie, na które istnieje na rynku pracy niższe zapotrzebowanie niż liczba bezrobotnych w danym zawodzie. Liczba ofert pracy jest niższa niż liczba bezrobotnych, długotrwale bezrobocie jest relatywnie wysokie, wyższe od mediany, a napływ bezrobotnych przewyższa odpływ w danym okresie sprawozdawczym.

Zawód – zgodnie z Klasyfikacją Zawodów i Specjalności definiowany jest jako przenoszący dochód zbiór zadań (zespół czynności) wyodrębnionych w wyniku społecznego podziału pracy, wykonywanych stale lub z niewielkimi zmianami przez poszczególne osoby, wymagających odpowiednich kwalifikacji (wiedzy i umiejętności), zdobytych w wyniku kształcenia i praktyki. Zawód może dzielić się na specjalności.

Umiejętności określono jako zdolność wykonywania odpowiedniej klasy zadań w ramach zawodu.

Uprawnienia to dodatkowe kwalifikacje zawodowe zdobyte w drodze procesu certyfikacji, dodatkowych szkoleń, egzaminów lub często także po udowodnieniu przebycia wymaganej praktyki.

Kwalifikacje to układ wiedzy, umiejętności i uprawnień przydatnych do realizacji składowych zadań zawodowych.

Oferta pracy to ogłoszenie przez pracodawcę do powiatowego urzędu pracy lub umieszczenie w internetowych serwisach rekrutacyjnych wolnego miejsca zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w określonym zawodzie lub specjalności w celu znalezienia odpowiedniego pracownika. Pierwotnie autorzy metodologii zamierzali wykorzystać również oferty z Biuletynu Informacji Publicznej (BIP), ale w procesie wdrożenia wskazano na bardzo dużą pracochłonność tego rozwiązania w sytuacji, gdy nie udało się stworzyć

Centralnej Bazy Ofert Pracy Sektora Publicznego. Do liczby ofert pracy włączono natomiast oferty pracy z OHP i EURES.

Odsetek ofert subsydiowanych – jest to udział ofert subsydiowanych w danej grupie zawodów do wszystkich ofert w tej grupie zawodów. Oferty subsydiowane to oferty zatrudnienia i innej pracy zarobkowej (np. prace, interwencyjne, doposażenia stanowiska pracy itd.) oraz miejsca aktywizacji zawodowej.

Odsetek miejsc aktywizacji zawodowej – jest to udział miejsc aktywizacji zawodowej (stażu, przygotowania zawodowego dorosłych i prac społecznie użytecznych) w danej grupie zawodów do liczby wszystkich miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej.

Długotrwale bezrobotny – pozostający bez pracy powyżej 12-tu miesięcy od dnia zarejestrowania się.

Bezrobotny absolwent – bezrobotny do upływu 12-stu miesięcy od dnia określonego w dyplomie, świadectwie lub innym dokumencie potwierdzającym ukończenie szkoły lub zaświadczeniu o ukończeniu kursu.

Wskaźniki wykorzystane do określenia grup deficytowych, zrównoważonych i nadwyżkowych na rynku pracy i ich sposób interpretacji

Wskaźnik struktury sumy bezrobotnych i ofert pracy

Liczony jako iloraz sumy przeciętnej liczby bezrobotnych i ofert pracy w danej elementarnej grupie zawodów do sumy przeciętnej liczby bezrobotnych i ofert pracy ogółem w danym okresie sprawozdawczym:

$$WSK_t^k = \frac{\bar{B}_t^k + \bar{O}_t^k}{\bar{B}_t + \bar{O}_t}$$

gdzie: $\bar{B}_t^k = \frac{\sum_{m=1}^n B_m^k}{n}$, oraz: $\bar{O}_t^k = O_{t-1}^k + \frac{NO_t^k}{n}$

\bar{B}_t^k – średniomiesięczna liczba bezrobotnych¹ w grupie zawodów k w okresie t;

\bar{O}_t^k – średniomiesięczna liczba dostępnych ofert pracy² w grupie zawodów k w okresie t;

B_m^k – liczba zarejestrowanych bezrobotnych w grupie zawodów k na koniec miesiąca m;

O_t^k – liczba ofert pracy w grupie zawodów k na koniec okresu t;

NO_t^k – napływ ofert pracy w grupie zawodów k w okresie t;

n – liczba miesięcy (m) w okresie t.

¹ Wartości odnoszą się do stanów w końcu okresu sprawozdawczego.

² Wartości odnoszą się do sumy stanu z końca okresu poprzedniego i napływu w danym okresie.

Analizie zawodów deficytowych i nadwyżkowych poddawane będą te grupy elementarne, dla których **wartość wskaźnika struktury sumy bezrobotnych i ofert pracy jest wyższa niż decyl pierwszy**, tj.:

$$WSK_t^k > D_1$$

Warunek ten pozwala na wyłączenie z analizy elementarnych grup zawodów nieistotnych z punktu widzenia analizowanego rynku pracy (tzn. takich grup zawodów, dla których liczba bezrobotnych i ofert pracy była relatywnie niska).

Wskaźnik dostępności ofert pracy

Informuje o dostępności ofert pracy dla bezrobotnych w danej elementarnej grupie zawodów. Im wyższa wartość wskaźnika, tym dostępność jest niższa. Wartość wskaźnika można interpretować jako przeciętną liczbę bezrobotnych przypadających na 1 ofertę pracy.

$$B/O_t^k = \frac{\bar{B}_t^k}{\bar{O}_t^k}$$

\bar{B}_t^k – średniomiesięczna liczba bezrobotnych w grupie zawodów k w okresie t;
 \bar{O}_t^k – średniomiesięczna liczba dostępnych ofert pracy w grupie zawodów w okresie t

Wskaźnik długotrwałego bezrobocia

Informuje o wysokości odsetka bezrobotnych w elementarnej grupie zawodów k jaką stanowią długotrwanie bezrobotni. Im większa wartość wskaźnika tym więcej osób jest długotrwanie bezrobotnych w danej grupie zawodów.

$$WDB_t^k = \frac{DB_t^k}{B_t^k} * 100$$

B_t^k – liczba zarejestrowanych bezrobotnych w grupie zawodów k na koniec miesiąca;

DB_t^k – liczba długotrwanie bezrobotnych w grupie zawodów k na koniec okresu t.

Wskaźnik płynności bezrobotnych

Wartość miernika wskazuje na kierunek i natężenie ruchu bezrobotnych w elementarnej grupie zawodów k.

$$WPB_t^k = \frac{OB_t^k}{NB_t^k}$$

OB_t^k – odpływ bezrobotnych w grupie zawodów k w okresie t;

NB_t^k – napływ bezrobotnych w grupie zawodów k w okresie t.

5. Identyfikacja zawodów deficytowych i nadwyżkowych

Zawody deficytowe charakteryzują się większą liczbą dostępnych ofert pracy niż średni stan bezrobotnych w analizowanym okresie, odsetek długotrwanie bezrobotnych nie przekracza mediany (Me), a odpływ bezrobotnych przewyższa napływ; **zawody maksymalnie deficytowe** wyróżniają się brakiem

bezrobotnych w danym okresie sprawozdawczym, tj. wskaźnik dostępności oferty pracy wynosi zero. Ponadto, muszą być spełnione pozostałe dwa warunki konieczne (tak jak w przypadku grup zawodów deficytowych).

Zawody zrównoważone odznaczają się zbliżoną liczbą bezrobotnych i dostępnych ofert pracy w analizowanym okresie, odsetek bezrobotnych nie przekracza mediany a odpływ bezrobotnych przewyższa napływ lub jest mu równy.

Zawody nadwyżkowe odznaczają się przewagą liczebną bezrobotnych nad dostępnymi ofertami pracy, bezrobociem długotrwałym powyżej mediany i niskim odpływem bezrobotnych, natomiast **zawody maksymalnie nadwyżkowe** to takie, dla których w danym okresie sprawozdawczym nie występują żadne oferty pracy, tj. wskaźnik dostępności oferty pracy nie przyjmuje żadnych wartości (dzielenie przez zero). Ponadto, muszą być spełnione pozostałe dwa warunki konieczne (tak jak w przypadku grup zawodów nadwyżkowych).

Tabela 1. Identyfikacja zawodów deficytowych i nadwyżkowych

Grupy zawodów	Wskaźnik dostępności oferty pracy	Wskaźnik długotrwałego bezrobocia	Wskaźnik płynności bezrobotnych
maksymalnie deficytowe	$B/O_t^k = 0$	$WDB_t^k \leq Me$ lub <i>brak wartości</i>	$WPB_t^k \geq 1$ lub <i>brak wartości</i>
deficytowe	$B/O_t^k < 0,9$	$WDB_t^k \leq Me$ lub <i>brak wartości</i>	$WPB_t^k \geq 1$ lub <i>brak wartości</i>
zrównoważone	$0,9 \leq B/O_t^k \leq 1,1$	$WDB_t^k \leq Me$ lub <i>brak wartości</i>	$WPB_t^k \geq 1$ lub <i>brak wartości</i>
nadwyżkowe	$B/O_t^k > 1,1$	$WDB_t^k > Me$	$WPB_t^k < 1$
maksymalnie nadwyżkowe	$B/O_t^k = \text{brak wartości}$	$WDB_t^k > Me$	$WPB_t^k < 1$

- Obok części opisowej raport zawiera również załącznik tabelaryczny podzielony na 2 części, pierwsza część dotyczy rynku pracy i zawiera informację sygnałną w kraju i województwach oraz tabele prezentujące wartości mierników stosowanych w monitoringu w układzie wielkich grup zawodów oraz elementarnych grup zawodów, druga część dotyczy rynku edukacyjnego i zawiera tabele prezentujące liczbę absolwentów szkół ponadgimnazjalnych wg ostatnio ukończonej szkoły oraz wg elementarnych grup zawodów oraz liczbę absolwentów szkół wyższych wg ostatnio ukończonej szkoły wyższej oraz wg kierunku kształcenia.
- Wszystkie informacje sygnałne oraz raporty i metodologię znaleźć można na stronie <http://mz.praca.gov.pl/>
- Równocześnie urzędy pracy w 2017 r. realizowały badanie pt. Barometr zawodów. Jest to badanie komplementarne w stosunku do monitoringu zawodów. Przede wszystkim jest to badanie jakościowe, w którym oceny czy

dana grupa zawodów będzie deficytowa, zrównowazona czy nadwyżkowa dokonują paneliści. Podkreślenia wymaga, że w barometrze stworzono własną, na potrzeby badania klasyfikację zawodów. Zatem grupy zawodów mogą różnić się od przedstawionych w monitoringu z uwagi na wykorzystanie różnych klasyfikacji, ale również zastosowanie innych metod definiowania grup deficytowych, nadwyżkowych i zrównowazonych.

Wstęp

Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych jest procesem systematycznego obserwowania zjawisk zachodzących na rynku pracy dotyczących kształtowania się popytu na pracę i podaży zasobów pracy w przekroju terytorialno-zawodowym oraz formułowania na tej podstawie ocen, wniosków oraz prognoz niezbędnych dla prawidłowego funkcjonowania systemów: szkolenia bezrobotnych oraz kształcenia zawodowego.

Z uwagi na to, że prowadzony do 2014 r. monitoring stanowił jedynie diagnozę sytuacji obecnej i nie zawierał znamion prognozowania, została opracowana nowa metodologia prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych, przekazana do stosowania urzędowi pracy w 2015 r. Zakłada ona m.in. poszerzenie danych o wolnych miejscach pracy o oferty internetowe oraz cykliczne prowadzenie badań kwestionariuszowych w przedsiębiorstwach.

Podstawowym poziomem dezagregacji przyjętym do porównań jest grupa elementarna (kod 4-cyfrowy). Zmiana wskaźników pozwalających na wnioskowanie o deficycie lub nadwyżce w nowej metodologii powoduje, że brak jest możliwości porównania z wynikami monitoringu prowadzonego do końca 2014 r. Ponadto dane dotyczące bezrobotnych pozyskiwane do monitoringu pochodzą danych wpisywanych do systemów informatycznych, a zatem różnią się od wynikających z zał. 3 do MRPiPS-01 z uwagi choćby na dokonywane korekty i uzupełnienia danych w systemach.

1. Analiza ogólnej sytuacji na rynku pracy

1.1. Bezrobotni i oferty pracy

W latach 2003–2008 z roku na rok obserwowano stałą tendencję spadku bezrobocia rejestrowanego. W końcu 2009 r. po raz pierwszy od kilku lat bezrobocie zwiększyło się do 1 892,7 tys. osób, czyli wzrost poziomu bezrobocia w skali roku wyniósł 418,9 tys. osób, tj. 28,4%. Stopa bezrobocia wyniosła 12,1%, tj. wzrosła o 2,6 p.p. W kolejnych latach miał miejsce systematyczny wzrost zarówno liczby, jak i stopy bezrobocia rejestrowanego, choć dynamika wzrostu słabła. W końcu 2013 r. wzrost bezrobocia wyniósł 1,0%, tj. liczba bezrobotnych w skali roku zwiększyła się o 21,1 tys. osób do 2 157,9 tys., a wskaźnik bezrobocia wyniósł 13,4%. Od tego czasu utrzymuje się trend spadkowy poziomu bezrobocia w Polsce.

W końcu 2014 r. liczba bezrobotnych obniżyła się do 1 825,2 tys. osób, na koniec 2015 r. w rejestrach urzędów pracy odnotowano 1 563,3 tys. osób, a w końcu 2016 r. liczba bezrobotnych spadła do poziomu 1 335,2 tys. osób, czyli w skali roku odnotowano spadek bezrobocia o 228,2 tys. osób, tj. o 14,6%. Dalszy spadek bezrobocia miał miejsce w końcu 2017 r., liczba bezrobotnych spadła do poziomu 1 081,7 tys. osób i w skali roku zmniejszyła się o 253,4 tys., tj. o 19,0%.

Z kolei wskaźnik bezrobocia w końcu 2017 r. **wyniósł 6,6%** i obniżył się o 1,6 punktu procentowego, z poziomu 8,2% w końcu 2016 r.

Biorąc pod uwagę przekrój wojewódzki w końcu 2017 r. w porównaniu do końca 2016 r. **we wszystkich województwach obniżył się poziom bezrobocia, jak również spadło jego natężenie**. Spadek liczby bezrobotnych kształtował się w przedziale od 15,0% w lubelskim do 24,2% w wielkopolskim, zaś spadek stopy bezrobocia zamykał się w przedziale od 1,2 punktu procentowego w województwie małopolskim i wielkopolskim do 2,5 punktu procentowego w województwie warmińsko-mazurskim.

Wg stanu w końcu 2017 r. w urzędach pracy zarejestrowanych było 927,0 tys. bezrobotnych posiadających zawód. Biorąc pod uwagę wielkie grupy zawodów największy udział w ogólnej liczbie bezrobotnych mieli bezrobotni posiadający zawód w grupy wielkiej robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy (227,7 tys. osób, tj. 24,6%), a następnie bezrobotni z grupy pracownicy usług i sprzedawcy (23,8% tj. 221,1 tys. osób). Były to również grupy wielkie o największym napływie i odpływie bezrobotnych w 2017 r. Należy jednocześnie podkreślić, że w obydwu grupach odpływ przewyższał napływ bezrobotnych, co w efekcie spowodowało spadek liczby zarejestrowanych bezrobotnych w porównaniu do poprzedniego roku.

Marginalne znaczenie w strukturze grup wielkich posiadała grupa siły zbrojne (w końcu roku zarejestrowanych było 0,6 tys. osób z tej grupy).

Tabela 2. Bezrobotni oraz oferty pracy w 2017 r. wg wielkich grup zawodów

Wielkie grupy zawodów	Bezrobotni ogółem posiadający zawody			Napływ ofert pracy w okresie		Odsetek (%)	
	napływ w okresie	odpływ w okresie	stan na koniec okresu	CBOP*	Internet	ofert subsydiowanych w CBOP*	miejsc aktywizacji zawodowej
Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	17 811	19 682	10 696	10 653	45 563	8,65	1,54
Specjaliści	235 477	261 139	106 544	93 654	194 693	26,46	15,35
Technicy i inny średni personel	235 271	268 914	126 310	138 345	87 351	29,54	18,43
Pracownicy biurowi	93 192	105 251	51 188	217 233	37 943	37,63	26,37
Pracownicy usług i sprzedawcy	348 302	391 191	221 078	331 408	71 123	41,21	22,67
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	26 159	31 819	20 262	17 537	222	19,69	12,04
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	382 217	449 716	227 715	422 015	26 468	11,90	4,65
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	96 818	112 364	57 348	242 757	21 712	8,55	1,90
Pracownicy wykonujący prace proste	164 180	192 350	105 166	420 144	17 222	13,11	6,55
Siły zbrojne	1 511	1 725	618	1	0	0,00	0,00
Razem	1 600 938	1 834 151	926 925	1 893 747	502 297	21,88	11,95

* CBOP=PUP+EURES+OHP.

Porównując strukturę ofert pracy występujących w Centralnej Bazie Ofert Pracy (CBOP) zawierającej oferty z PUP, EURES i OHP, do ofert internetowych widać, że o ile w strukturze ofert z CBOP największy udział stanowiły oferty z grupy wielkiej robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy (422,0 tys., tj. 22,3% ogółu ofert z CBOP), z grupy wielkiej pracownicy wykonujący prace proste (420,1 tys. tj. 22,2% ogółu ofert) oraz z grupy wielkiej pracownicy usług i sprzedawcy (331,4 tys., tj. 17,5%), o tyle w strukturze ofert internetowych zdecydowanie na pierwszym miejscu uplasowała się grupa wielka specjaliści (194,7 tys. czyli 38,8% ogółu ofert internetowych). Kolejną, istotną grupą zawodów, częściej szukającą pracy za pomocą internetu była grupa wielka technicy i inny średni personel (87,4 tys., tj. 17,4% ogółu ofert internetowych).

Wśród ofert pracy w CBOP odsetek ofert subsydiowanych oscylował od 8,6% w grupie wielkiej przedstawiciele operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń do 41,2% w grupie wielkiej pracownicy usług i sprzedawcy, co prezentuje tabl. 2.

Natomiast odsetek miejsc aktywizacji zawodowej zamykał się w przedziale od 1,5% w grupie wielkiej przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy do 26,4% w grupie wielkiej pracownicy biurowi. Wysoki odsetek miejsc aktywizacji zawodowej wystąpił również w grupie wielkiej pracownicy usług i sprzedawcy (22,7%).

Elementarne grupy zawodów, w których w końcu 2017 r. odnotowano największą liczbę bezrobotnych prezentuje tabela 3.

Tabela 3. Grupy elementarne zawodów o największej liczbie bezrobotnych

stan w końcu okresu sprawozdawczego

Kod zawodu	Elementarne grupy zawodów	Liczba bezrobotnych
5223	Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)	109 282
5120	Kucharze	28 501
5153	Gospodarze budynków	23 823
7222	Ślusarze i pokrewni	22 106
9313	Robotnicy wykonujący prace proste w budownictwie ogólnym	20 586
7231	Mechanicy pojazdów samochodowych	19 901
7112	Murarze i pokrewni	19 410
3314	Średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych	19 331
9329	Robotnicy wykonujący prace proste w przemyśle gdzie indziej niesklasyfikowani	19 190
9112	Pomoce i sprzątaczkę biurowe, hotelowe i pokrewnie	19 163
4110	Pracownicy obsługi biurowej	18 713
7512	Piekarze, cukiernicy i pokrewni	16 973
5141	Fryzjerzy	16 946
7531	Krawcy, kuśnierze, kapelusznicy i pokrewni	16 567
3115	Technicy mechanicy	13 572

Łącznie w ww. 15 grupach elementarnych zarejestrowanych było 384,1 tys. bezrobotnych, co stanowiło prawie połowę (41,4%) ogólnej liczby bezrobotnych posiadających zawód. Zdecydowanie najwięcej bezrobotnych zarejestrowanych w końcu 2017 r. posiadało zawody z grupy elementarnej Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci), w której w końcu 2017 r. zarejestrowanych było 109,3 tys. osób czyli prawie połowa (49,4%) bezrobotnych z grupy wielkiej pracownicy usług i sprzedawcy. Grupa sprzedawcy sklepowi (ekspedienci) była także grupą o zdecydowanie największym napływie bezrobotnych w 2017 r., który wyniósł 162,1 tys. osób i był ponad 3,5-krotnie wyższy niż w kolejnej grupie elementarnej pod względem wysokości napływu, czyli kucharzy (45,2 tys.). Na trzecim miejscu znalazła się grupa elementarna mechanicy pojazdów samochodowych (napływ 43,2 tys. osób). Należy zauważyć, że spośród 15 grup elementarnych o największym napływie bezrobotnych i odpływie bezrobotnych w 2017 r. 14 z nich znalazło się w 15-ce grup elementarnych o największej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych.

Jeśli chodzi o grupy elementarne o największym wskaźniku długotrwałego bezrobocia w końcu 2017 r., to wskaźnik na poziomie 100% odnotowano w 2 grupach: Kierownicy produkcji w zakładach akwakultury i rybołówstwie oraz w grupie elementarnej Hodowcy zwierząt pracujący na własne potrzeby, co oznacza, że wszystkie osoby zarejestrowane w tych grupach były długotrwale bezrobotne (odpowiednio 2 i 3 osoby). Natomiast najniższy wskaźnik długotrwałego bezrobocia odnotowano w grupie elementarnej Lekarze bez specjalizacji, w trakcie specjalizacji

lub ze specjalizacją I stopnia i wyniósł on 4,6%. W 6 grupach elementarnych nie odnotowano w ogóle długotrwale bezrobotnych i były to grupy: Kierownicy w instytucjach opieki nad osobami starszymi, Kierownicy w instytucjach pomocy społecznej, Osoby dozoru ruchu w górnictwie, Kontrolerzy (sterowniczy) procesów przeróbki ropy naftowej i gazu, Osoby do towarzystwa, Kierowcy motocykli.

Z kolei grupą elementarną o największym wskaźniku płynności (stosunku odpływu do napływu) w 2017 r. była grupa Lekarze specjaliści (ze specjalizacją II stopnia lub tytułem specjalisty), w której omawiany wskaźnik osiągnął poziom 1,9 co oznacza, że odpływ bezrobotnych w tej grupie prawie 2-krotnie przewyższał napływ (191 osób wobec 99).

W celu określenia, którzy bezrobotni rejestrują się w urzędach pracy w relacji do deklaracji w BAEL porównano strukturę bezrobotnych poprzednio pracujących, zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy (PUP) ze strukturą bezrobotnych poprzednio pracujących wg Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL). Choć liczba poprzednio pracujących w ujęciu BAEL jest znacznie niższa niż bezrobotnych w PUP, struktura bezrobotnych w obu badaniach jest zbliżona.

Biorąc pod uwagę wskaźnik zróżnicowania struktury bezrobotnych poprzednio pracujących, w 4 wielkich grupach zawodów tj. pracownicy biurowi; pracownicy usług i sprzedawcy, rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy oraz pracownicy przy pracach prostych wskaźnik ten kształtował się powyżej 1, co oznacza, że były to grupy, w których bezrobotni w większości szukali pracy za pośrednictwem urzędów pracy.

Tabela 4. Bezrobotni poprzednio pracujący wg wielkich grup zawodów w 2017 r.

Wyszczególnienie	Bezrobotni poprzednio pracujący zarejestrowani w PUP*		Bezrobotni poprzednio pracujący wg BAEL**		Wskaźnik różnicowania (PUP vs BAEL)
	w liczbach bezwzględnych	w %	w liczbach bezwzględnych	w %	
Ogółem	969 473	100,00	565 950	100,00	x
Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	18 608	1,92	14 750	2,61	0,74
Specjaliści	51 253	5,29	38 825	6,86	0,77
Technicy i inny średni personel	62 093	6,40	50 725	8,96	0,71
Pracownicy biurowi	81 306	8,39	36 875	6,52	1,29
Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy	273 640	28,23	125 100	22,10	1,28
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	13 988	1,44	6 875	1,21	1,19
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	197 382	20,36	132 200	23,36	0,87
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	76 761	7,92	49 600	8,76	0,90
Pracownicy przy pracach prostych	193 500	19,96	111 000	19,61	1,02
Siły zbrojne	943	0,10	x	x	x

* Średnia arytmetyczna ze stanów na koniec miesiący.

** Średnia arytmetyczna z kwartałów.

W monitoringu podjęta została również próba porównania struktury ofert pracy pochodzących z centralnej bazy ofert pracy oraz ofert internetowych z Zielonej Linii.

W 2017 r. w CBOP (obejmującej oferty zgłoszone do PUP, oferty OHP oraz oferty EURES) zostało zgłoszonych 1 893,7 tys. ofert wobec 502,3 tys. ofert zgłoszonych na portalach internetowych. Zatem oferty internetowe stanowiły 21% ogólnej liczby ofert w 2017 r. (rok wcześniej 22%).

Jeśli chodzi o strukturę ofert pracy (patrz tabl. 5) w 2017 r. najwięcej ofert pracy w CBOP zostało zgłoszonych dla zawodów z grupy wielkiej pracownicy robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy – 422,0 tys. ofert (ponad 1/5 ogółu ofert zgłoszonych w CBOP), natomiast w internecie – ponad 1/3 ofert dotyczyła zawodów z grupy wielkiej specjalności (194,7 tys. ofert, tj. 39% ogółu ofert w internecie). W zawodach z takich grup wielkich, jak: przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy; specjaliści oraz technicy i inny średni personel wskaźnik zróżnicowania struktury ofert pracy ukształtował się poniżej 1, co oznacza, że dla zawodów z ww. grup pracodawcy znacznie częściej oferują pracę za pośrednictwem portali internetowych.

Tabela 5. Oferty pracy wg wielkich grup zawodów w 2017 r.

Wyszczególnienie	Oferty pracy zgłoszone w CBOP*		Ofert pracy zgłoszone w Internecie		Razem oferty	Wskaźnik zróżnicowania (CBOP vs Internet)
	w liczbach bezwzględnych	w %	w liczbach bezwzględnych	w %		
Ogółem	1 893 747	100,0	502 297	100,00	2 396 044	x
Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	10 653	0,56	45 563	9,07	56 216	0,06
Specjaliści	93 654	4,95	194 693	38,76	288 347	0,13
Technicy i inny średni personel	138 345	7,31	87 351	17,39	225 696	0,42
Pracownicy biurowi	217 233	11,47	37 943	7,55	255 176	1,52
Pracownicy usług i sprzedawcy	331 408	17,50	71 123	14,16	402 531	1,24
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	17 537	0,93	222	0,04	17 759	23,25
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	422 015	22,28	26 468	5,27	448 483	4,23
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	242 757	12,82	21 712	4,32	264 469	2,97
Pracownicy wykonujący prace proste	420 144	22,19	17 222	3,43	437 366	6,47
Siły zbrojne	1	0,00	0	0,00	1	x

* CBOP=PUP+EURES+OHP.

W pozostałych grupach wielkich omawiany wskaźnik ukształtował się na poziomie powyżej 1 i oscylował w przedziale od 1,24 (w grupie wielkiej pracownicy usług

i sprzedawcy) do 23,25 (w grupie wielkiej rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy). Wskazuje on, że dla zawodów z tych grup oferty są zgłaszane przede wszystkim w PUP-ach.

Biorąc pod uwagę strukturę ofert pracy w poszczególnych grupach wg źródeł, w jakich są zamieszczone (patrz. tabl. 6) można zauważyć, że oferty internetowe stanowiły ponad 80% ofert pracy dla grupy wielkiej przedstawicieli władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy, prawie 7 na 10 ofert dla specjalistów, 4 na 10 ofert dla techników, 15% ofert dla pracowników biurowych, prawie 18% ofert dla pracowników usług i sprzedawców oraz co 12 ofertę dla operatorów i monterów maszyn i urządzeń. W przypadku pozostałych grup wielkich 92% i więcej ofert było zgłoszonych do PUP. W przypadku sił zbrojnych 100% ofert (1 oferta) było zgłoszonych do pup.

Tabela 6. Struktura ofert pracy wg wielkich grup zawodów w 2017 r.

Wyszczególnienie	CBOP*	Internet	Razem oferty
Ogółem	79,04	20,96	100%
Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	18,95	81,05	100%
Specjaliści	32,48	67,52	100%
Technicy i inny średni personel	61,30	38,70	100%
Pracownicy biurowi	85,13	14,87	100%
Pracownicy usług i sprzedawcy	82,33	17,67	100%
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	98,75	1,25	100%
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	94,10	5,90	100%
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	91,79	8,21	100%
Pracownicy wykonujący prace proste	96,06	3,94	100%
Siły zbrojne	100,00	0,00	100%

* CBOP = PUP + EURES + OHP.

1.2. Popyt na pracę

Źródło danych w niniejszym podrozdziale stanowi prowadzone przez Główny Urząd Statystyczny badanie popytu na pracę.

Od 2007 r. badaniem objęto podmioty gospodarki narodowej o liczbie zatrudnionych 1 lub więcej osób i jest ono realizowane metodą reprezentacyjną, z kwartalną częstotliwością. Podstawowe informacje, jakie otrzymuje się z badania popytu na pracę, to popyt zrealizowany i niezrealizowany, czyli pracujący i wolne miejsca pracy według grup zawodów oraz dane na temat liczby nowo utworzonych oraz zlikwidowanych miejsc pracy w okresie sprawozdawczym według cech charakteryzujących zakłady pracy, tj. rozmieszczenie przestrzenne, sektory własnościowe, rodzaje działalności oraz wielkość jednostek.

Tabela 7. Pracujący oraz wolne miejsca pracy w 2017 r.

przeciętna w roku

Województwa	Liczba pracujących (w tys.)	Wolne miejsca pracy (w tys.)	Wskaźnik wolnych miejsc pracy (odsetek niewykorzystanych wolnych miejsc pracy)
Dolnośląskie	981,90	12,1	1,22
Kujawsko-pomorskie	537,12	4,3	0,80
Lubelskie	472,63	3,2	0,68
Lubuskie	274,90	3,1	1,11
Łódzkie	758,06	7,5	0,97
Małopolskie	1 044,92	11,1	1,05
Mazowieckie	2 584,58	27,4	1,05
Opolskie	253,96	2,9	1,13
Podkarpackie	531,23	3,3	0,62
Podlaskie	251,79	1,7	0,68
Pomorskie	695,84	6,8	0,97
Śląskie	1 513,60	15,1	0,99
Świętokrzyskie	293,81	3,1	1,05
Warmińsko-mazurskie	321,96	2,3	0,72
Wielkopolskie	1 325,61	13,7	1,02
Zachodniopomorskie	420,37	4,7	1,10
Ogółem	12 262,28	122,5	0,99

W 2017 r. przeciętnie w roku pracowało 12 262,3 tys. osób, czyli o 522,3 tys. (4,4%) więcej niż rok wcześniej. Największy udział w ogólnej liczbie pracujących miały (podobnie, jak w poprzednich latach) województwa: mazowieckie, o przeciętnej liczbie pracujących 2 584,6 tys. osób (21,1% ogółu pracujących), śląskie, 1 513,6 tys. pracujących (12,3% ogółu pracujących) oraz wielkopolskie 1 325,6 tys. osób (10,8% ogółu pracujących). Województwo mazowieckie było również województwem o zdecydowanie największej liczbie wolnych miejsc pracy w 2017 r. – 27,4 tys., czyli 22,4% ogółu wolnych miejsc pracy.

Jeśli chodzi o wskaźnik wolnych miejsc pracy, czyli stosunek wolnych miejsc pracy (ofert pracy) do ogółu zagospodarowanych i niezagospodarowanych miejsc pracy, w 2017 r. oscylował on w przedziale od 0,62% w województwie podkarpackim do 1,22% w województwie dolnośląskim, przy średnim dla kraju na poziomie 0,99%. Oznacza to, że wskaźnik ten pozostawał niższy niż 1% w 8 województwach oraz w 6 grupach wielkich. Warto dodać, że w porównaniu do 2016 r. wskaźnik niewykorzystanych wolnych miejsc pracy zwiększył się z poziomu 0,76%.

Tabela 8. Wskaźnik wolnych miejsc pracy według wielkich grup zawodów w 2017 r.

Wyszczególnienie	Stan na koniec kwartału				
	I	II	III	IV	przeciętna w roku
Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	0,37	0,34	0,30	0,28	0,32
Specjaliści	0,69	0,70	0,80	0,72	0,73
Technicy i inny średni personel	0,73	0,73	0,75	0,73	0,73
Pracownicy biurowi	0,71	0,72	0,69	0,73	0,71
Pracownicy usług i sprzedawcy	0,86	0,88	1,07	0,87	0,92
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	1,15	0,70	1,46	0,84	1,03
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	1,89	1,82	2,03	1,77	1,88
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	1,21	1,48	1,41	1,38	1,37
Pracownicy wykonujący prace proste	0,96	0,88	1,01	0,85	0,93
Ogółem	0,96	0,98	1,06	0,96	0,99

Wskaźnik wolnych miejsc pracy powyżej 1% wystąpił w grupie wielkiej robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy (przeciętnie w roku 1,88), w grupie wielkiej Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy (1,03) oraz w grupie wielkiej Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń (1,37).

Wykres 1. Wskaźnik niewykorzystania wolnych miejsc pracy według województw w 2017 r. w %

W 2017 r. przeciętna liczba wolnych miejsc pracy wynosiła 122,5 tys. wobec 89,3tys. w 2016 r. Przeciętnie w roku najwięcej miejsc pracy było w grupie wielkiej robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy (35,8 tys., tj. 29,2% ogółu wolnych miejsc pracy) oraz w grupie wielkiej operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń (20,1 tys., tj. 16,4% ogółu). Natomiast grupa wielka specjaliści była w 2017 r. (podobnie jak rok wcześniej) grupą charakteryzującą się największą liczbą nowo utworzonych miejsc pracy – przeciętnie w roku 5,9 tys., czyli ponad 1/5 ogółu nowoutworzonych

miejsc pracy (26,0 tys.), tym samym udział procentowy nowoutworzonych miejsc pracy w przeciętnej w roku liczbie wolnych miejsc pracy był w tej grupie najwyższy i wyniósł 31% (przy średniej dla kraju 21%).

Tabela 9. Wolne oraz wolne nowoutworzone miejsca pracy według wielkich grup zawodów w 2016 r. (przeciętna w roku)

Wyszczególnienie	Wolne miejsca pracy (w tys.)	Wolne nowo utworzone miejsca pracy	
		w tys.	udział (w %) w wolnych miejscach pracy*
Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	3,2	0,8	24,70
Specjaliści	19,1	5,9	31,20
Technicy i inny średni personel	8,0	2,3	28,70
Pracownicy biurowi	11,6	3,3	28,64
Pracownicy usług i sprzedawcy	15,1	3,4	22,33
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	0,3	0,0	13,25
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	35,8	5,5	15,51
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	20,1	3,0	14,88
Pracownicy wykonujący prace proste	9,4	1,7	18,62
Ogółem	122,5	26,0	21,27

* Udział procentowy był liczony z liczb z 4 miejscami po przecinku.

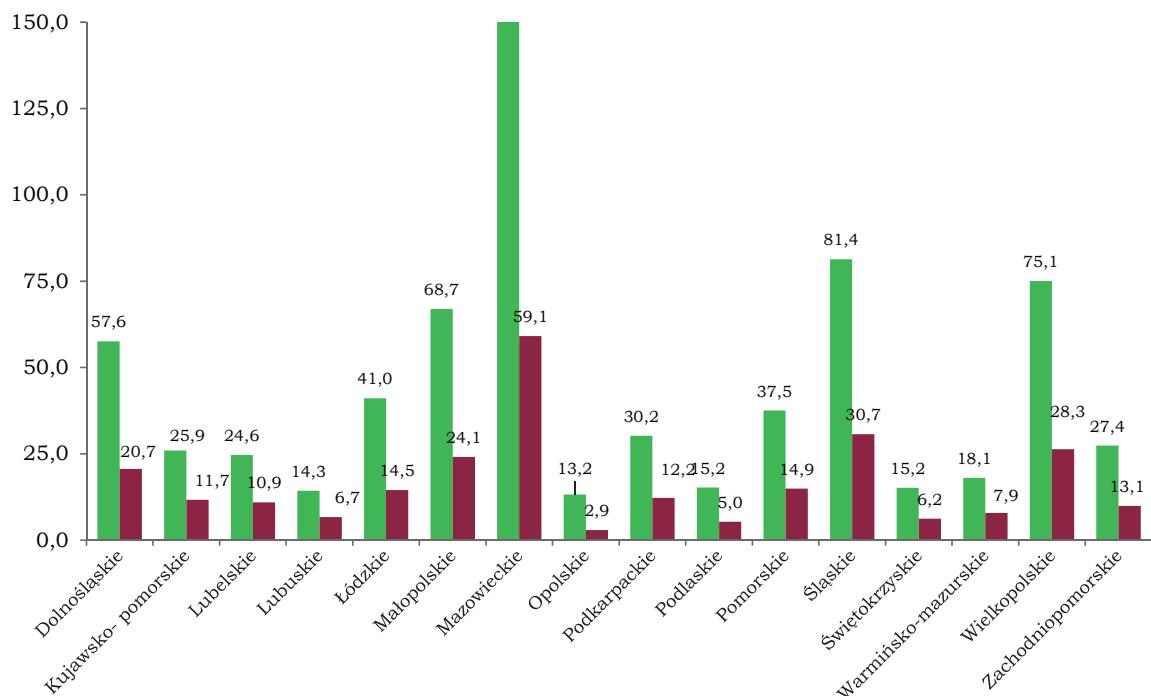
W całym 2017 r. utworzono 694,1 tys. miejsc pracy wobec 618,8 tys. miejsc pracy w 2016 r.

Biorąc pod uwagę przekrój wojewódzki zdecydowanie najwięcej w 2017 r. było nowo utworzonych miejsc pracy w województwie mazowieckim (150,5 tys., czyli 21,7% ogółu nowo utworzonych miejsc pracy). Jednocześnie w województwie mazowieckim najwięcej zostało zlikwidowanych miejsc pracy (59,1 tys., czyli 22,4% ogółu zlikwidowanych miejsc pracy). W efekcie płynność miejsc pracy w mazowieckim (czyli różnica pomiędzy nowo utworzonymi, a zlikwidowanymi miejscami pracy) wyniosła 91,3 tys., co uplasowało województwo zdecydowanie na pierwszej pozycji pod względem wskaźnika płynności miejsc pracy. Niemniej jednak we wszystkich województwach liczba nowo utworzonych miejsc pracy przeważała nad zlikwidowanymi. W całym 2017 r. zlikwidowano 264,2 tys. miejsc pracy wobec 284,2 tys. miejsc pracy zlikwidowanych w 2016 r. Zatem w ostatnich latach liczba likwidowanych miejsc pracy systematycznie maleje, a równocześnie rośnie liczba nowoutworzonych miejsc pracy, co w efekcie powoduje wzrost płynności miejsc pracy.

Tabela 10. Nowoutworzone i zlikwidowane miejsca pracy (w tys.) według województw w 2017 r.

Województwo	Nowo utworzone miejsca pracy (1)	Zlikwidowane miejsca pracy (2)	Płynność miejsc pracy (1) - (2)
Dolnośląskie	57,6	20,7	37,0
Kujawsko-pomorskie	25,9	11,7	14,2
Lubelskie	24,6	10,9	13,7
Lubuskie	14,3	6,7	7,7
Łódzkie	41,0	14,5	26,5
Małopolskie	66,9	24,1	42,8
Mazowieckie	150,5	59,1	91,3
Opolskie	13,2	2,9	10,3
Podkarpackie	30,2	12,2	18,0
Podlaskie	15,2	5,3	9,9
Pomorskie	37,5	14,9	22,6
Śląskie	81,4	30,7	50,7
Świętokrzyskie	15,2	6,2	9,0
Warmińsko-mazurskie	18,1	7,9	10,1
Wielkopolskie	75,1	26,4	48,7
Zachodniopomorskie	27,4	9,9	17,5
Ogółem	694,1	264,2	430,0

Wykres 2. Nowoutworzone oraz zlikwidowane miejsca pracy (w tys.) w 2017 r. według województw

2. Ranking elementarnych grup zawodów

W 2017 r. na poziomie kraju żadna grupa elementarna nie spełniła warunków, aby zostać zaliczoną do grupy maksymalnie deficytowej, nadwyżkowej oraz maksymalnie nadwyżkowej. Zostały wyodrębnione 43 grupy elementarne deficytowe oraz 11 grup elementarnych zrównoważonych. Zarówno grupy elementarne deficytowe, jak i zrównoważone zostały uszeregowane wg rosnącego wskaźnika dostępności ofert pracy.

2.1. Ranking elementarnych grup zawodów deficytowych

W rankingu 15 grup elementarnych najbardziej deficytowych ze względu na wysokość wskaźnika dostępności znalazło się 7 grup elementarnych zaliczonych do wielkiej grupy specjalistów, z czego 6 grup elementarnych to zawody informatyczne.

Tabela 11. Ranking elementarnych grup zawodów deficytowych w 2017 r.

Kod grupy	Elementarna grupa zawodów	Średniomiesięczna liczba		Wskaźnik			Odsetek	
		bezrobotnych	dostępnych ofert pracy	dostępności ofert pracy	długo-trwałego bezrobocia	płynności bezrobotnych	ofert subs. w CBOP*	miejsc aktywizacji zawod.
3333	Pośrednicy pracy i zatrudnienia	63,25	750,75	0,08	30,51	1,08	4,28	4,11
2513	Projektanci aplikacji sieciowych i multimediiów	34,08	393,25	0,09	38,71	1,09	26,71	14,91
2514	Programiści aplikacji	309,08	2 882,17	0,11	34,11	1,05	9,22	5,73
2511	Analitycy systemów komputerowych	95,08	801,50	0,12	32,53	1,09	5,91	3,11
4222	Pracownicy centrów obsługi telefonicznej (pracownicy call center)	350,50	1 980,08	0,18	35,76	1,02	3,33	1,11
9622	Pracownicy wykonujący dorywcze prace proste	373,42	2 078,17	0,18	45,25	1,04	5,44	4,49
5169	Pracownicy usług osobistych gdzie indziej niesklasyfikowani	229,50	1 200,75	0,19	45,88	1,13	0,88	0,54
2512	Specjaliści do spraw rozwoju systemów informatycznych	199,08	916,00	0,22	43,02	1,11	1,54	0,86
2434	Specjaliści do spraw sprzedaży z dziedziny technologii teleinformatycznych	25,50	109,75	0,23	47,06	1,11	9,86	8,45
4227	Ankieterzy	106,67	420,17	0,25	49,04	1,02	0,05	0,05
9411	Pracownicy przygotowujący posiłki typu fast food	357,00	1 398,67	0,26	36,18	1,04	7,25	5,19
2521	Projektanci i administratorzy baz danych	189,58	702,08	0,27	44,86	1,05	10,90	6,81
7549	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy gdzie indziej niesklasyfikowani	136,00	490,75	0,28	33,87	1,10	14,96	6,13
2222	Pielęgniarki z tytułem specjalisty	46,83	136,42	0,34	43,18	1,09	0,73	0,29
9510	Pracownicy świadczący usługi na ulicach	180,83	449,75	0,40	48,86	1,05	0,26	0,15

* CBOP = PUP + OHP + EURES.

W rankingu 15 grup elementarnych deficytowych najczęściej bezrobotnych (średniomiesięcznie) w 2017 r. odnotowano w grupie elementarnej Pracownicy wykonujący dorywcze prace proste (374 osoby), w grupie elementarnej Pracownicy przygotowujący posiłki typu fast food (357 osób) oraz w grupie Pracownicy centrów obsługi telefonicznej (pracownicy call center), 351 osób. Grupy te charakteryzowały się jednocześnie niskim wskaźnikiem dostępności ofert pracy (odpowiednio 0,18; 0,26; 0,18). Podkreślić należy, że im niższy wskaźnik tym większa dostępność ofert, czyli większa przewaga liczby ofert w stosunku do liczby bezrobotnych w danej grupie. Najniższy wskaźnik dostępności ofert pracy w omawianym rankingu odnotowano w grupie elementarnej pośrednicy pracy i zatrudnienia (0,08), co wynika z faktu, że w tej grupie w 2017 r. zarejestrowano 143 osoby, a wpłynęło 5613 ofert, co zdecydowało o najwyższej dostępności ofert pracy w tej grupie w odniesieniu do pozostałych grup wymienionych w rankingu.

2.2. Ranking elementarnych grup zawodów zrównoważonych

Wśród 11 grup elementarnych zrównoważonych na poziomie kraju, wystąpiły 2 grupy z grupy wielkiej specjalistów oraz 2 z grupy wielkiej operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń.

Tabela 12. Ranking elementarnych grup zawodów zrównoważonych w 2017 r.

Kod grupy	Elementarna grupa zawodów	Średniomiesięczna liczba		Wskaźnik dostępności ofert pracy	Odsetek	
		bezrobotnych	dostępnych ofert pracy		ofert subs. w CBOP*	miejsc aktywizacji zawod.
5244	Sprzedawcy (konsultanci) w centrach sprzedaży telefonicznej/internetowej	1 392,50	1 475,50	0,94	12,47	7,56
6340	Rybaczy i zbieracze pracujący na własne potrzeby	367,92	383,58	0,96	0,30	0,19
2281	Farmaceuci bez specjalizacji lub w trakcie specjalizacji	82,67	85,83	0,96	38,31	16,23
9214	Robotnicy wykonujący prace proste w ogrodnictwie i sadownictwie	1 018,92	1 035,25	0,98	14,37	10,22
3315	Rzeczoznawcy (z wyłączeniem majątkowych)	115,42	115,92	1,00	37,93	16,09
7214	Robotnicy przygotowujący i wznoszący konstrukcje metalowe	1 714,25	1 694,33	1,01	5,76	2,10
1221	Kierownicy do spraw marketingu i sprzedaży	1 282,50	1 261,42	1,02	17,68	2,56
4313	Pracownicy obsługi płacowej	85,00	83,42	1,02	47,25	36,26
8331	Kierowcy autobusów i motorniczowie tramwajów	1 098,67	1 025,42	1,07	5,81	0,01
2424	Specjaliści do spraw szkoleń zawodowych i rozwoju kadr	214,92	197,25	1,09	40,43	27,68
8332	Kierowcy samochodów ciężarowych	5 949,25	5 417,00	1,10	4,73	0,09

* CBOP = PUP + OHP + EURES.

Zdecydowanie najwięcej bezrobotnych (średniomiesięcznie) wśród grup uznanych za zrównoważone w wymienionym rankingu odnotowano w grupie elementarnej kierowcy samochodów ciężarowych – 5 949 bezrobotnych. Grupa ta charakteryzowała się również najwyższą średniomiesięczną liczbą dostępnych ofert pracy (5 417), co w efekcie przyczyniło się do najniższej dostępności ofert pracy w tej grupie w odniesieniu do pozostałych grup zrównoważonych (wskaźnik 1,10). Najwyższa dostępność ofert pracy wystąpiła w grupie elementarnej sprzedawcy (konsultanci) w centrach sprzedaży telefonicznej/internetowej (wskaźnik 1,07). We wszystkich zawodach uznanych za zrównoważone liczba ofert pracy była zbliżona do średniomiesięcznej liczby bezrobotnych.

3. Analiza umiejętności/predyspozycji

Statystyka pozwalająca na dokonanie analizy w tym zakresie jest bardzo ograniczona z uwagi na braki danych dotyczących uprawnień i umiejętności w systemach informatycznych urzędów pracy. Wprowadzie do systemów zaimplementowany został Centralny Katalog Umiejętności, ale wydaje się, że urzędy pracy nie uzupełniają danych nt. umiejętności w systemach informatycznych. Natomiast w odniesieniu do uprawnień wprowadzie w metodologii został przygotowany katalog uprawnień, ale na etapie wdrażania budził tak wiele wątpliwości, że ostatecznie zdecydowano o jego niewykorzystywaniu.

W każdej z wielkich grup zawodów wyodrębniono po pięć umiejętności najczęściej posiadanych przez bezrobotnych oraz po pięć umiejętności najczęściej wymaganych w ofertach pracy. Niemniej jednak umiejętności te wskazano dla zaledwie kilku procent bezrobotnych w każdej z grup i znikomej liczby ofert, więc trudno na tej podstawie formułować wnioski.

W grupie wielkiej przedstawiciele władz publicznych, wyżsi kierownicy i urzędnicy najczęstszymi umiejętnościami posiadanymi przez bezrobotnych (czyli takimi, które posiadał najwyższy odsetek bezrobotnych w danej grupie zawodów) była współpraca w zespole (12,1%). Umiejętność współpracy w zespole była również jedną z najczęściej spotykanych umiejętności w pozostałych grupach wielkich. Pozostałe umiejętności najczęściej posiadane przez bezrobotnych to obsługa komputera i wykorzystanie internetu, sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna, planowanie i organizacja pracy własnej.

Przechodząc do umiejętności, które są najczęściej wymagane przez pracodawców w ofertach pracy w zawodach kwalifikowanych do grup wielkich, w grupie wielkiej przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy największy odsetek stanowiły umiejętności związane z planowaniem i organizacją pracy własnej oraz związane z zarządzaniem ludźmi/przywódstwem (po 0,3% wskazań w tej grupie). Komunikacja ustna/komunikatywność była najbardziej pożądana w takich grupach wielkich, jak: specjaliści (0,5% wskazań), technicy i inny średni personel (0,9%),

pracownicy usług i sprzedawcy (1,4%). Z kolei w grupach wielkich rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy; robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy; operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń oraz w grupie wielkiej pracownicy przy pracach prostych najbardziej pożądaną umiejętnością była sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna (odpowiednio 2,6%; 2,3%, 2,6% oraz 2,5%). Natomiast w grupie wielkiej pracownicy biurowi najbardziej pożądaną umiejętnością była obsługa komputera i wykorzystanie internetu (1,3%).

Bezrobotni bez zawodu w końcu 2017 r. w liczbie 154,0 tys. osób stanowili 14,2% ogółu bezrobotnych.

Biorąc pod uwagę poziom wykształcenia, udział bezrobotnych bez zawodu w ogólnej liczbie bezrobotnych w danym poziomie wykształcenia oscylował w przedziale od 2% wśród bezrobotnych z wykształceniem wyższym do 30% z gimnazjalnym i poniżej oraz z wykształceniem średnim ogólnokształcącym. Sytuacja ta jest potwierdzeniem, że zawodu najczęściej nie posiadają osoby z wykształceniem ogólnym lub gimnazjalnym i poniżej, choć w przypadku również pozostałych poziomów kształcenia pewna część bezrobotnych, z uwagi na brak zdanych egzaminów zawodowych kończy dany poziom edukacji formalnie nie posiadając zawodu.

Biorąc pod uwagę typ ukończonej szkoły, ponad 1/3 ogółu bezrobotnych stanowiły osoby bez zawodu wśród bezrobotnych, którzy ukończyli licea ogólnokształcące (33%), a blisko 1/3 osoby kończące licea profilowane (28,2%). Najmniej bezrobotnych bez zawodu wystąpiło wśród bezrobotnych kończących szkoły wyższe (2,1%) oraz zasadnicze zawodowe (5,5%).

Tabela 14. Bezrobotni bez zawodu w 2017 r.

Wyszczególnienie	Bezrobotni ogółem	W tym bez zawodu	Odsetek bezrobotnych bez zawodu (%)*
Ogółem	1 081 092	153 986	14,24
wg poziomu wykształcenia:			
gimnazjalne i poniżej	298 516	89 486	29,98
zasadnicze zawodowe	281 431	8 057	2,86
średnie ogólnokształcące	117 162	34 850	29,75
policealne i średnie zawodowe	234 437	18 538	7,91
wyższe	149 546	3 055	2,04
wg typu ukończonej szkoły:			
zasadnicza szkoła zawodowa	117 943	6 487	5,50
szkoła przysposabiająca do pracy	995	193	19,40
technikum	68 080	12 730	18,70
liceum ogólnokształcące	74 776	24 684	33,01
liceum profilowane	4 027	1 136	28,21
technikum uzupełniające	3 640	387	10,63
liceum uzupełniające	4 191	775	18,49
szkoła policealna	26 580	2 274	8,56
wyższa	110 354	2 353	2,13
brak danych źródłowych	670 506	102 967	15,36

* Odsetek bezrobotnych wyliczany jest jako stosunek bezrobotnych bez zawodu wg stanu w końcu okresu sprawozdawczego do ogółu bezrobotnych w ramach danej kategorii.

4. Analiza rynku edukacyjnego

Wyniki analizy rynku edukacyjnego stanowią uzupełnienie informacji o deficycie bądź nadwyżce danego zawodu w kontekście tego czy kształcenie w nim odbywa się oraz jaka część absolwentów trafia do urzędów pracy.

Źródło informacji nt. liczby uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych wg zawodów i specjalności stanowią dane pochodzące z Systemu Informacji Oświatowej MEN. W grupach elementarnych zawodów uznanych za deficytowe w 2017 r. znalazł się tylko jeden zawód szkolny na poziomie szkoły ponadgimnazjalnej – operator maszyn i urządzeń do przetwórstwa tworzyw sztucznych (z grupy elementarnej operatorzy maszyn do produkcji wyrobów z tworzyw sztucznych)

Z uwagi na nie przekazanie przez Główny Urząd Statystyczny informacji na temat studentów ostatniego roku studiów wg kierunków kształcenia ta część została pominięta w raporcie.

4.1. Analiza absolwentów szkół ponadgimnazjalnych oraz wyższych

Sytuacja absolwentów szkół ponadgimnazjalnych oraz szkół wyższych na rynku pracy stanowi kolejną część analizy rynku edukacyjnego. Jej celem jest wskazanie, w jakim stopniu kompetencje i wiedza uzyskane w trakcie nauki chronią absolwentów przed bezrobociem i długotrwałym pozostawaniem w rejestrach urzędów pracy.

Analiza została wykonana w oparciu o następujące źródła danych:

- system informatyczny urzędów pracy Syriusz;
- system Informacji oświatowej (SIO) MEN;
- badanie GUS o szkołach wyższych (na formularzu S-10).

Miernikiem służącym do identyfikacji elementarnych grup zawodów/kierunków nauki i szkół, w których absolwenci mają trudności ze znalezieniem pracy jest **wskaźnik frakcji bezrobotnych absolwentów wśród absolwentów:**

$$WBA_t^k = \frac{BA_t^k}{A_{t-1}^k} * 100,$$

gdzie:

BA_t^k – liczba bezrobotnych absolwentów według elementarnych grup zawodów/kierunku nauki bądź typu szkoły (zasadnicza zawodowa, średnia ogólnokształcąca, średnia zawodowa i policealna, wyższa) bądź nazwy szkoły/uczelni – stan na koniec grudnia roku poprzedniego/maja roku sprawozdawczego (czyli 31.12.2016, 30.05.2017),

A_{t-1}^k – liczba absolwentów szkół ponadgimnazjalnych/wyższych według elementarnych grup zawodów/kierunku nauki bądź typu szkoły (zasadnicza zawodowa, średnia

ogólnokształcąca, średnia zawodowa i policealna, wyższa) bądź nazwy szkoły/uczelni – stan za poprzedni i sprawozdawczy rok szkolny/akademicki (czyli rok szkolny 2015/2016 i 2016/2017).

Powwyższy wskaźnik informuje, jaki odsetek absolwentów miał problemy z uzyskaniem zatrudnienia i trafił do rejestrów bezrobotnych. Miernik powinien przyjmować wartości od 0% (oznacza brak bezrobotnych wśród absolwentów według wybranej specyfikacji) do 100% (sytuacja, w której każdy absolwent w elementarnej grupie zawodów/kierunku nauki/szkoły jest zarejestrowany jako bezrobotny).

Im niższe wartości przyjmuje wskaźnik, tym daną grupę elementarną zawodów/kierunek nauki/szkołę można uznać za bardziej dostosowaną do potrzeb lokalnego rynku pracy, gdyż absolwenci szybciej znajdują zatrudnienie.

Kolejnym elementem analizy sytuacji absolwentów szkół ponadgimnazjalnych/wyższych na rynku pracy jest obliczenie **wskaźnika frakcji bezrobotnych absolwentów wśród bezrobotnych**. Kalkulacja tego wskaźnika ma na celu wskazanie jak wysoki jest odsetek bezrobotnych absolwentów wśród bezrobotnych w danej elementarnej grupie zawodów (w przypadku absolwentów szkół ponadgimnazjalnych) bądź w danym kierunku kształcenia (w przypadku absolwentów szkół wyższych).

$$WAB_t^k = \frac{BA_t^k}{B_t^k} * 100,$$

gdzie:

BA_t^k – liczba bezrobotnych absolwentów w elementarnej grupie zawodów k (kierunku kształcenia) – stan na koniec grudnia roku poprzedzającego i maja roku sprawozdawczego (czyli 31.12.2016, 30.05.2017),

B_t^k – liczba bezrobotnych ogółem w grupie zawodów k (kierunku kształcenia) – stan na koniec grudnia roku poprzedzającego i maja roku sprawozdawczego (czyli 31.12.2016, 30.05.2017).

Wskaźnik informuje, jaki odsetek bezrobotnych w elementarnej grupie zawodów (lub kierunku kształcenia) stanowią bezrobotni absolwenci (w %). Wskaźnik może wskazywać na łatwość i szybkość znalezienia pracy wśród absolwentów w elementarnej grupie zawodów/kierunku kształcenia

Tabela 17. Liczba absolwentów z roku szkolnego 2015/2016 oraz bezrobotnych absolwentów według typu szkoły

Typ szkoły	Liczba absolwentów w roku szkolnym 2015/2016		Liczba bezrobotnych absolwentów		Wskaźnik frakcji bezrobotnych absolwentów wśród absolwentów (%)	
	ogółem	posiadający tytuł zawodowy*	stan na koniec grudnia 2016 r.	stan na koniec maja 2017 r.	stan na koniec grudnia 2016 r.	stan na koniec maja 2017 r.
zasadnicza szkoła zawodowa	55 360	25107	9 515	6 108	17,2	11,0
szkoła przysposabiająca do pracy	2 540	0	92	67	3,6	2,6
technikum	112 235	68019	13 185	6 207	11,7	5,5
liceum ogólnokształcące	209 350	195	9 207	5 297	4,4	2,5
liceum profilowane	1 284	9	204	121	15,9	9,4
liceum uzupełniające	802	0	292	149	36,4	18,6
szkoła policealna	73 975	41866	3 266	2 731	4,4	3,7
szkoła wyższa	361 579	nie dotyczy	15 154	11 521	4,2	3,2

* Liczba absolwentów, którzy zdali egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe.

Liczba bezrobotnych absolwentów jest powiązana z liczbą absolwentów kończących dany typ szkoły.

Najwięcej bezrobotnych absolwentów generują szkoły, które kończy największa liczba absolwentów, czyli szkoły wyższe, technika i licea ogólnokształcące. Biorąc pod uwagę wskaźnik frakcji bezrobotnych absolwentów wśród absolwentów na pierwszym miejscu znaleźli się absolwenci liceów uzupełniających, z których ponad 1/3 stała się bezrobotnymi (wg stanu w końcu 2016 r.), jednak liczba absolwentów tych szkół była znikoma (802 osoby), a udział w ogólnej liczbie absolwentów marginalny. Należy podkreślić, że we wszystkich typach szkół miał miejsce spadek wskaźnika frakcji pomiędzy grudniem 2016 r., a majem 2017 r. Zdecydowanie największy spadek wskaźnika frakcji bezrobotnych absolwentów wśród absolwentów wystąpił wśród absolwentów liceów uzupełniających, o 17,8 punktu procentowego, z poziomu 36,4% do poziomu 18,6%. Najniższy wskaźnik frakcji w maju 2017 r. odnotowano wśród absolwentów liceów ogólnokształcących (2,5%), spadek o 1,9 punktu procentowego w stosunku do grudnia 2016 r., co pozwala wysnuć wniosek, że w urzędach pracy zarejestrowali się tylko ci bezrobotni absolwenci liceów, którzy nie zdecydowali się na kontynuację nauki i faktycznie szukają pracy, ale brak zawodu skutecznie im to utrudnia.

Kształtowanie się wskaźnika frakcji bezrobotnych absolwentów w końcu 2017 r. wśród absolwentów z roku szkolnego 2016/2017 prezentuje tabela 18.

Biorąc pod uwagę wskaźnik frakcji, zdecydowanie na pierwszym miejscu znaleźli się absolwenci liceów uzupełniających, a na kolejnych miejscach absolwenci liceów profilowanych oraz absolwenci zasadniczych szkół zawodowych. Najniższy wskaźnik dotyczył absolwentów szkół wyższych i wyniósł w końcu 2017 r. 3,0%.

Tabela 18. Liczba absolwentów z roku szkolnego 2016/2017 oraz bezrobotnych absolwentów według typu szkoły

Typ szkoły	Liczba absolwentów w roku szkolnym 2016/2017		Liczba bezrobotnych absolwentów	Wskaźnik frakcji bezrobotnych absolwentów wśród absolwentów (%)
	ogółem	posiadający tytuł zawodowy*	stan na koniec grudnia 2017	
zasadnicza szkoła zawodowa	49 219	23 415	6 175	12,5
szkoła przysposabiająca do pracy	2 459	0	90	3,7
technikum	114 192	71 737	9 932	8,7
liceum ogólnokształcące	199 933	55	7 182	3,6
Typ szkoły	Liczba absolwentów w roku szkolnym 2016/2017		Liczba bezrobotnych absolwentów	Wskaźnik frakcji bezrobotnych absolwentów wśród absolwentów (%)
	ogółem	posiadający tytuł zawodowy*	stan na koniec grudnia 2017	
liceum profilowane	1 114	0	176	15,8
liceum uzupełniające	374	0	241	64,4
szkoła policealna	66 955	40 490	2 523	3,8
szkoła wyższa	387 531	nie dotyczy	11 689	3,0

* Liczba absolwentów, którzy zdali egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe.

Ranking 15 elementarnych grup zawodów według najwyższego wskaźnika frakcji bezrobotnych absolwentów w końcu maja 2017 r. wśród absolwentów z roku szkolnego 2015/2016 przedstawia tabela 19, natomiast tabela 20 zawiera ranking 15 elementarnych grup zawodów według najwyższego wskaźnika frakcji bezrobotnych absolwentów wśród absolwentów w końcu 2017 r. wśród absolwentów z roku szkolnego 2016/2017. W przypadku szkół zestawienie liczby bezrobotnych absolwentów z liczbą absolwentów szkół wg typu szkoły pozwoliło na uzyskanie wiarygodnej informacji na temat tego, ukończenie jakich typów szkół zwiększa lub zmniejsza prawdopodobieństwo trafienia absolwentów do rejestru bezrobotnych.

We wszystkich 15 elementarnych grupach zawodów (tabl. 19) odnotowano spadek wskaźnika frakcji pomiędzy grudniem 2016 r. a majem 2017 r. Największy spadek odnotowano w grupie elementarnej Ogrodnicy (o 24 p.p.), która była grupą o najwyższym wskaźniku frakcji bezrobotnych absolwentów wśród absolwentów (26,98%). Warto zwrócić uwagę na fakt, że w wymienionym rankingu w grupie pomoce i sprzętaczki biurowe, hotelowe i pokrewne absolwenci szkół stanowili prawie 18% bezrobotnych w tej grupie w końcu maja 2017 r.

W rankingu dotyczącym absolwentów roku 2016/2017 znalazło się aż 13 zawodów wymienionych w rankingu z rocznika 2015/2016 o najwyższym wskaźniku frakcji bezrobotnych absolwentów wśród absolwentów, ponadto pojawiły się 2 grupy elementarne zawodów: mechanicy maszyn i urządzeń rolniczych i przemysłowych oraz kelnerzy. Warto zwrócić również uwagę, że w wymienionych w rankingu dotyczącym absolwentów roku 2016/2017 zawodach jedynie wśród fryzjerów bezrobotni absolwenci stanowili ponad 10% bezrobotnych, co oznacza, że

absolwenci szkół fryzjerskich stosunkowo często stają się bezrobotnymi, a mimo to zainteresowanie tym kierunkiem jest bardzo wysokie.

Tabela 19. Ranking 15 elementarnych grup zawodów według najwyższego wskaźnika frakcji bezrobotnych absolwentów w końcu maja 2017 r. wśród absolwentów (50 i więcej) szkół ponadgimnazjalnych z roku szkolnego 2015/2016

Nazwa elementarnej grupy zawodów	Liczba absolwentów w roku szkolnym 2015/2016		Liczba bezrobotnych absolwentów**		Liczba bezrobotnych ogółem		Wskaźnik frakcji bezrobotnych absolwentów wśród absolwentów (%)		Wskaźnik frakcji bezrobotnych absolwentów wśród bezrobotnych (%)	
	ogółem	posiadający tytuł zawodowy*	koniec grudnia 2016	koniec maja 2017	koniec grudnia 2016	koniec maja 2017	koniec grudnia 2016	koniec maja 2017	koniec grudnia 2016	koniec maja 2017
Ogrodnicy	63	63	32	17	1 333	1 241	50,79	26,98	2,40	1,37
Piekarze, cukiernicy i pokrewni	1 364	1 364	393	331	8 196	7 246	28,81	24,27	4,80	4,57
Blacharze	159	159	55	38	1 274	1 105	34,59	23,90	4,32	3,44
Fryzjerzy	3 661	3 661	1 191	817	9 116	8 635	32,53	22,32	13,06	9,46
Hydraulicy i monterzy rurociągów	364	364	123	76	2 637	2 372	33,79	20,88	4,66	3,20
Masarze, robotnicy w przetwórstwie ryb i pokrewni	58	58	14	12	1 138	1 015	24,14	20,69	1,23	1,18
Lakiernicy	152	152	44	31	614	566	28,95	20,39	7,17	5,48
Mechanicy pojazdów samochodowych	2 891	2 891	853	521	12 506	10 779	29,51	18,02	6,82	4,83
Stolarze meblowi i pokrewni	612	612	157	107	4 883	4 228	25,65	17,48	3,22	2,53
Murarze i pokrewni	562	562	185	92	4 492	3 799	32,92	16,37	4,12	2,42
Pomoce i sprzątaczk biurowe, hotelowe i pokrewnie	277	277	49	44	241	245	17,69	15,88	20,33	17,96
Rolnicy produkcji roślinnej i zwierzęcej	146	146	44	23	1 726	1 527	30,14	15,75	2,55	1,51
Elektrycy budowlani i pokrewni	561	561	128	86	1 403	1 264	22,82	15,33	9,12	6,80
Elektromechanicy i elektromonterzy	900	900	206	121	5 146	4 653	22,89	13,44	4,00	2,60
Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)	6 220	6 220	1 341	828	25 396	23 475	21,56	13,31	5,28	3,53

* Liczba absolwentów, którzy zdali egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe.

** wg zawodu wyuczonego.

Tabela 20. Ranking 15 elementarnych grup zawodów według najwyższego wskaźnika frakcji bezrobotnych absolwentów w końcu 2017 r. wśród absolwentów (50 i więcej) szkół ponadgimnazjalnych w roku szkolnym 2016/2017

Nazwa elementarnej grupy zawodów	Liczba absolwentów w roku szkolnym 2016/2017		Liczba bezrobotnych absolwentów**	Liczba bezrobotnych ogółem	Wskaźnik frakcji bezrobotnych absolwentów wśród absolwentów (%)	Wskaźnik frakcji bezrobotnych absolwentów wśród bezrobotnych (%)
	ogółem	posiadający tytuł zawodowy*				
Murarze i pokrewni	394	394	96	3 496	24,37	2,75
Ogrodnicy	83	83	20	1 164	24,10	1,72
Fryzjerzy	3 734	3 734	896	8 767	24,00	10,22
Hydraulicy i monterzy rurociągów	306	306	70	2 058	22,88	3,40
Lakiernicy	173	173	36	536	20,81	6,72
Piekarze, cukiernicy i pokrewni	1 172	1 172	235	7 089	20,05	3,31
Blacharze	173	173	34	998	19,65	3,41
Rolnicy produkcji roślinnej i zwierzęcej	139	139	27	1 492	19,42	1,81
Mechanicy pojazdów samochodowych	3 231	3 231	600	10 052	18,57	5,97
Stolarze meblowi i pokrewni	500	500	90	3 862	18,00	2,33
Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)	5 508	5 508	970	22 639	17,61	4,28
Mechanicy maszyn i urządzeń rolniczych i przemysłowych	256	256	41	3 507	16,02	1,17
Elektromechanicy i elektromonterzy	898	898	140	4 126	15,59	3,39
Elektrycy budowlani i pokrewni	604	604	92	1 109	15,23	8,30
Kelnerzy	370	370	56	1 869	15,14	3,00

* Liczba absolwentów, którzy zdali egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe

** wg zawodu wyuczonego

Z liczby absolwentów szkół ponadgimnazjalnych tylko część przystępuje do egzaminów maturalnych oraz je zdaje i tym samym ma otwartą drogę do dalszego kontynuowania nauki na studiach. Dla absolwentów liceów ogólnokształcących to często jedyna szansa na zdobycie zawodu.

W przypadku szkół, których uczniowie podchodzą do egzaminu maturalnego, podjęta została próba wyliczenia frakcji absolwentów, którzy nie będą kontynuować kształcenia i zdecydują się zasilić podażową stronę rynku pracy.

Do wyliczeń posłużyły dane dotyczące liczby uczniów, którzy w danym roku zdali egzamin maturalny w zestawieniu z liczbą studentów pierwszego roku studiów stacjonarnych. Pominięto studentów studiów zaocznych ze względu na fakt, że osoby te mogą godzić naukę z pracą.

Odsetek absolwentów stanowiących potencjalny zasób siły roboczej można wyrazić według następującego wzoru:

$$OA = \left(1 - \frac{S}{M}\right) * 100$$

gdzie:

OA – odsetek absolwentów stanowiących potencjalny zasób siły roboczej,

S – liczba studentów pierwszego roku studiów w roku 2017 (wg stanu na 30 listopada), tj. 391,9 tys. osób;

M – liczba uczniów, którzy zdali egzamin maturalny w roku 2017 (wg stanu na 30 września), tj. 214,0 tys. osób.

Odsetek ten przybiera wartości ujemne, a więc można przypuszczać, że **wszyscy**, którzy zdali egzamin maturalny najprawdopodobniej będą kontynuować naukę na studiach wyższych, a zatem nie wejdą na rynek pracy. Przewaga studentów pierwszego roku nad liczbą osób, które zdały maturę świadczy o tym, że pewna część studentów zdała egzamin maturalny w okresach wcześniejszych niż rok rozpoczęcia studiów, może to być również wynik zmian demograficznych. Z drugiej strony faktem jest, że zdecydowana większość spośród absolwentów, którzy zdali maturę, postanawia kontynuować naukę na studiach wyższych.

Z uwagi na brak danych dotyczących absolwentów szkół wyższych wg kierunków kształcenia w celu zobrazowania sytuacji absolwentów szkół wyższych posłużono się danymi z Ogólnopolskiego systemu monitorowania Ekonomicznych Losów Absolwentów szkół wyższych (ELA). Jak wskazują wyniki badań opublikowane w tym systemie ryzyko bezrobocia jest związane nie tylko z kierunkiem kształcenia, ale również rodzajem uczelni wyższej na której zdobywano wykształcenie oraz sytuacją na danym rynku pracy. Oczywiście niemałe znaczenie mają również cechy charakteru, predyspozycje czy zdobyte umiejętności absolwenta.

Na niechlubnym końcu w rankingu studiów I stopnia pod względem ryzyka bezrobocia znalazły się ekonomia, rolnictwo oraz wychowanie fizyczne na uczelniach znajdujących się we Włocławku, Ostrowi Mazowieckiej i Ciechanowie. Szczegółowe dane dotyczące kierunków studiów, ale również uczelni pod względem wysokości przyszłego wynagrodzenia, czasu poszukiwania pracy czy ryzyka bezrobocia znajdują się na stronie www.ela.nauka.gov.pl

PODSUMOWANIE

Wg stanu w końcu 2017 r. w urzędach pracy zarejestrowanych było **927,0 tys. posiadających zawód oraz 154 tys. osób bezrobotnych bez zawodu.**

Najwięcej bezrobotnych zarejestrowanych w końcu 2017 r. posiadało zawody z grupy elementarnej Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci), w której zarejestrowanych było **109,3 tys. osób** czyli prawie połowa (49,4%) ogólnej liczby bezrobotnych zarejestrowanych w grupie wielkiej pracownicy usług i sprzedawcy. Bezrobotni z omawianej grupy stanowili 11,8% ogólnej liczby bezrobotnych posiadających zawód, czyli co 10 bezrobotny posiadał zawód z wymienionej grupy.

Grupa sprzedawcy sklepowi (ekspedienci) była także grupą o największym napływie bezrobotnych w 2017 r., który wyniósł **162,1 tys. osób** czyli 10,1% napływu ogółem bezrobotnych posiadających zawód (1 601,1 tys. osób).

W 2017 r. na poziomie kraju wystąpiły grupy elementarne deficytowe oraz zrównoważone.

Grupami elementarnymi deficytowymi na poziomie kraju były takie grupy, jak:

- **Pośrednicy pracy i zatrudnienia.** Ta grupa elementarna była grupą deficytową w województwach: lubuskim, łódzkim, małopolskim, opolskim, pomorskim, świętokrzyskim, wielkopolskim oraz zachodniopomorskim.
- **Projektanci aplikacji sieciowych i multimediiów.** Ta grupa elementarna była grupą deficytową w województwach: lubuskim, małopolskim, mazowieckim, śląskim oraz wielkopolskim i zachodniopomorskim
- **Programiści aplikacji.** Byli oni grupą deficytową w województwach: lubelskim, łódzkim, mazowieckim, podkarpackim, śląskim, świętokrzyskim, warmińsko-mazurskim oraz wielkopolskim i zachodniopomorskim
- **Analitycy systemów komputerowych.** Byli oni grupą deficytową w województwach: dolnośląskim, kujawsko-pomorskim, podkarpackim, podlaskim, śląskim, warmińsko-mazurskim, wielkopolskim oraz zachodniopomorskim.
- **Pracownicy centrów obsługi telefonicznej (pracownicy call center).** Byli oni grupą deficytową w województwach: dolnośląskim, lubelskim, łódzkim, podkarpackim, śląskim, oraz warmińsko-mazurskim, natomiast grupą nadwyżkową w województwie lubuskim.
- **Pracownicy wykonujący dorywcze prace proste.** Byli grupą deficytową w województwach: małopolskim, podkarpackim oraz warmińsko-mazurskim.
- **Pracownicy usług osobistych gdzie indziej niesklasyfikowani.** Byli grupą deficytową w województwach: kujawsko-pomorskim, małopolskim, śląskim, świętokrzyskim oraz warmińsko-mazurskim, natomiast grupą zrównoważoną w województwie opolskim.

- **Specjaliści do spraw rozwoju systemów informatycznych.** Byli grupą deficytową w województwach: dolnośląskim, mazowieckim, śląskim, warmińsko-mazurskim oraz wielkopolskim.
- **Specjaliści do spraw sprzedaży z dziedziny technologii teleinformatycznych.** Była to grupa deficytowa w województwach: dolnośląskim, lubuskim, łódzkim, śląskim oraz wielkopolskim.
- **Ankieterzy.** Była to grupa deficytowa w województwach: lubuskim, łódzkim, opolskim, pomorskim, świętokrzyskim oraz zachodniopomorskim.
- **Pracownicy przygotowujący posiłki typu fast food.** Była to grupa deficytowa w województwach: lubuskim, łódzkim, małopolskim, mazowieckim, opolskim, śląskim, wielkopolskim i zachodniopomorskim.
- **Projektanci i administratorzy baz danych.** Była to grupa deficytowa w województwach: kujawsko-pomorskim, lubelskim, łódzkim, mazowieckim, pomorskim, śląskim i zachodniopomorskim, natomiast nadwyżkową w podkarpackim.
- **Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy gdzie indziej niesklasyfikowani.** Byli grupą deficytową w województwach: dolnośląskim, lubelskim, lubuskim, pomorskim, warmińsko-mazurskim i zachodniopomorskim oraz zrównoważoną w śląskim.
- **Pielęgniarki z tytułem specjalisty.** Była to grupa deficytowa w województwach: kujawsko-pomorskim oraz małopolskim.
- **Pracownicy świadczący usługi na ulicach.** Była to również grupa deficytowa w województwie śląskim, a nadwyżkowa w lubuskim.
- **Agenci i administratorzy nieruchomości.** Była to grupa deficytowa w województwach: lubelskim, lubuskim, łódzkim, mazowieckim, opolskim, śląskim oraz warmińsko-mazurskim.
- **Specjaliści do spraw sprzedaży (z wyłączeniem technologii informacyjno-komunikacyjnych).** Była to grupa deficytowa w województwach: dolnośląskim, kujawsko-pomorskim, lubelskim, lubuskim, łódzkim, mazowieckim, opolskim, podkarpackim, podlaskim, śląskim, świętokrzyskim, wielkopolskim i zachodniopomorskim oraz zrównoważona w województwie warmińsko-mazurskim.
- **Lektorzy języków obcych.** Była to grupa deficytowa w województwach: dolnośląskim, mazowieckim, śląskim oraz zachodniopomorskim.
- **Operatorzy maszyn do produkcji wyrobów z tworzyw sztucznych.** Była to grupa deficytowa w województwach: kujawsko-pomorskim, lubuskim, łódzkim, opolskim, śląskim i wielkopolskim, a zrównoważona w małopolskim.

- **Kierownicy w instytucjach finansowych i ubezpieczeniowych.** Była to grupa deficytowa w województwach: lubuskim, łódzkim oraz pomorskim.
- **Doradcy finansowi i inwestycyjni.** Była to grupa deficytowa w województwach: dolnośląskim, lubelskim, lubuskim, łódzkim, mazowieckim, pomorskim, śląskim, świętokrzyskim, warmińsko-mazurskim, a zrównowazona w podkarpackim.
- **Technicy sieci internetowych.** Była to grupa deficytowa w województwach: lubuskim, małopolskim, opolskim, śląskim, świętokrzyskim, natomiast w województwie zachodniopomorskim była to grupa elementarna nadwyżkowa.
- **Kierowcy operatorzy wózków jezdniowych.** Była to grupa deficytowa w województwach: łódzkim, opolskim, pomorskim, śląskim, wielkopolskim, a zrównowazona w województwie mazowieckim.
- **Funkcjonariusze służby więziennej.** Była to grupa deficytowa w województwach: kujawsko-pomorskim, lubuskim, podkarpackim, warmińsko-mazurskim i wielkopolskim oraz nadwyżkowa w lubelskim.
- **Magazynierzy i pokrewni.** Była to grupa deficytowa w województwach: dolnośląskim, kujawsko-pomorskim, lubuskim, łódzkim, opolskim, pomorskim, śląskim, warmińsko-mazurskim i zachodniopomorskim, a zrównowazona w województwie małopolskim, mazowieckim i podkarpackim.
- **Kierownicy do spraw finansowych.** Była to grupa deficytowa w województwach: dolnośląskim, kujawsko-pomorskim, podkarpackim, pomorskim i śląskim, a zrównowazona w województwie mazowieckim.
- **Operatorzy maszyn do szycia.** Była to grupa deficytowa w województwach: dolnośląskim, kujawsko-pomorskim, lubuskim, łódzkim, opolskim, podkarpackim, śląskim, wielkopolskim, a zrównowazona w województwie mazowieckim.
- **Przedstawiciele handlowi.** Była to grupa deficytowa w województwach: dolnośląskim, lubuskim, łódzkim, mazowieckim opolskim, podkarpackim, podlaskim, pomorskim, śląskim, świętokrzyskim, wielkopolskim i zachodniopomorskim, a zrównowazona w województwie lubelskim.
- **Sortowacze odpadów.** Była to grupa deficytowa w województwach: pomorskim, wielkopolskim i zachodniopomorskim, a zrównowazona w województwie lubelskim, mazowieckim.
- **Robotnicy robót stanu surowego i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani.** Była to grupa deficytowa w województwach: łódzkim, wielkopolskim i zachodniopomorskim, a zrównowazona w województwie mazowieckim.
- **Kierownicy do spraw technologii informatycznych i telekomunikacyjnych.** Była to grupa deficytowa w województwach: dolnośląskim, kujawsko-pomorskim, świętokrzyskim, a maksymalnie nadwyżkowa w województwie lubelskim i nadwyżkowa w zachodniopomorskim.

- **Układacze towarów na półkach.** Była to grupa deficytowa w województwach: lubuskim, małopolskim, mazowieckim, śląskim i wielkopolskim, a zrównoważona w województwie świętokrzyskim.
- **Agenci sprzedaży bezpośredniej.** Była to grupa deficytowa w województwach: podkarpackim, podlaskim, śląskim, świętokrzyskim i wielkopolskim.
- **Pracownicy sprzedaży i pokrewni gdzie indziej nieskalsyfikowani.** Była to grupa deficytowa w województwach: dolnośląskim, lubuskim, łódzkim, mazowieckim, opolskim, podkarpackim, podlaskim, śląskim, warmińsko-mazurskim, wielkopolskim i zachodniopomorskim oraz zrównoważona w świętokrzyskim.
- **Kierownicy do spraw produkcji przemysłowej.** Była to grupa deficytowa w województwach: dolnośląskim, opolskim, pomorskim, śląskim, wielkopolskim, a zrównoważona w kujawsko-pomorskim i łódzkim.
- **Specjaliści do spraw sieci komputerowych.** Była to grupa deficytowa w województwie pomorskim, a zrównoważona w województwach łódzkim i zachodniopomorskim.
- **Sekretarze prawni.** Była to grupa zrównoważona w województwie dolnośląskim, deficytowa w opolskim i śląskim i nadwyżkowa w wielkopolskim.
- **Specjaliści do spraw zarządzania zasobami ludzkimi.** Była to grupa deficytowa w województwach: dolnośląskim, łódzkim, mazowieckim, opolskim, śląskim, wielkopolskim, a zrównoważona w województwie podlaskim.
- **Lekarze specjaliści (ze specjalizacją II stopnia lub tytułem specjalisty).** Była to grupa deficytowa w województwach: kujawsko-pomorskim, opolskim i śląskim, a zrównoważona w województwie małopolskim i zachodniopomorskim.
- **Inżynierowie do spraw przemysłu i produkcji.** Była to grupa deficytowa w województwach: dolnośląskim, kujawsko-pomorskim, lubuskim, łódzkim, mazowieckim, śląskim, wielkopolskim i zachodniopomorskim.
- **Asystenci nauczycieli.** Była to grupa deficytowa w województwach: dolnośląskim, lubelskim, łódzkim, opolskim, podkarpackim, świętokrzyskim, warmińsko-mazurskim i zachodniopomorskim, a zrównoważona w województwie kujawsko-pomorskim i pomorskim.
- **Kierownicy w handlu detalicznym i hurtowym.** Była to grupa deficytowa w województwach: dolnośląskim, podlaskim, śląskim i zachodniopomorskim.
- **Monterzy gdzie indziej niesklasyfikowani.** Była to grupa deficytowa w województwach: dolnośląskim, lubelskim, lubuskim, łódzkim, śląskim i wielkopolskim.

W 2017 r. **grupami elementarnymi zrównoważonymi** na poziomie kraju były takie grupy, jak:

- **Sprzedawcy (konsultanci) w centrach sprzedaży telefonicznej/internetowej.** Była to grupa zrównoważona w województwie świętokrzyskim, a deficytowa w województwach: mazowieckim, opolskim i podlaskim.
- **Rybacy i zbieracze pracujący na własne potrzeby.** Była to grupa deficytowa w województwach: lubelskim, małopolskim, opolskim, podlaskim, świętokrzyskim.
- **Farmaceuci bez specjalizacji lub w trakcie specjalizacji.** Była to grupa deficytowa w województwach: kujawsko-pomorskim, mazowieckim, śląskim, warmińsko-mazurskim, wielkopolskim i zachodniopomorskim.
- **Robotnicy wykonujący prace proste w ogrodnictwie i sadownictwie.** Była to grupa zrównoważona w województwie kujawsko-pomorskim.
- **Rzeczoznawcy (z wyłączeniem majątkowych).** Była to grupa deficytowa w województwie zachodniopomorskim.
- **Robotnicy przygotowujący i wznoszący konstrukcje metalowe.** Była to grupa elementarna zrównoważona w województwach: dolnośląskim i mazowieckim, natomiast deficytowa w województwach: kujawsko-pomorskim, lubuskim, opolskim, pomorskim, śląskim.
- **Kierownicy do spraw marketingu i sprzedaży.** Była to grupa elementarna zrównoważona w województwie opolskim, a deficytowa w województwach: lubuskim, podkarpackim, pomorskim, świętokrzyskim, wielkopolskim i zachodniopomorskim.
- **Pracownicy obsługi placowej.** Była to grupa deficytowa w województwach: mazowieckim i podkarpackim.
- **Kierowcy autobusów i motorniczowie tramwajów.** Była to grupa zrównoważona w województwie pomorskim, a deficytowa w województwach: lubuskim, mazowieckim i warmińsko-mazurskim.
- **Specjaliści do spraw szkoleń zawodowych i rozwoju kadr.** Była to grupa elementarna deficytowa w województwach: dolnośląskim, świętokrzyskim i wielkopolskim.
- **Kierowcy samochodów ciężarowych.** Była to grupa elementarna deficytowa w województwach: lubuskim, pomorskim, śląskim i wielkopolskim.

Ponadto z analizy sytuacji w poszczególnych województwach wynika, że pojawiły się tam zawody zarówno maksymalnie deficytowe, jak i maksymalnie nadwyżkowe oraz nadwyżkowe, a lista zawodów nadwyżkowych wyniosła od 3 grup elementarnych zawodów w województwie śląskim do 13 grup w lubelskim. Z kolei najdłuższa lista grup zawodów deficytowych wystąpiła w województwie wielkopolskim (51 grup

elementarnych zawodów) czyli w województwie o najlepszej w kraju sytuacji na rynku pracy jeśli chodzi o wskaźnik rejestrowanego bezrobocia.

Z analizy rynku edukacyjnego wynika, że w zawodach uznanych za deficytowe bądź nadwyżkowe czy zrównoważone w 2017 r. był 1 zawód szkolny na poziomie szkoły ponadgimnazjalnej tj. operator maszyn i urządzeń do przetwórstwa tworzyw sztucznych.

Biorąc po uwagę grupy elementarne zawodów najwyższy wskaźnik frakcji bezrobotnych absolwentów wśród absolwentów w końcu 2017 r. dotyczył takich grup elementarnych, jak: murarze i pokrewni, ogrodnicy; fryzjerzy, hydraulicy i monterzy rurociągów; lakiernicy oraz piekarze, cukiernicy i pokrewni.

POLSKA

INFORMACJA SYGNALNA 2016 R.

Sekcja	Zaklasyfikowanie	Grupa elementarna
DEFICYT	zawód deficytowy	Kierowcy motocykli
		Pośrednicy pracy i zatrudnienia
		Specjaliści do spraw baz danych i sieci komputerowych gdzie indziej niesklasyfikowani
		Programiści aplikacji
		Analitycy systemów komputerowych
		Pracownicy centrów obsługi telefonicznej (pracownicy call center)
		Administratorzy systemów komputerowych
		Pracownicy wykonujący dorywcze prace proste
		Specjaliści do spraw sprzedaży z dziedziny technologii teleinformatycznych
		Specjaliści do spraw rozwoju systemów informatycznych
		Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy gdzie indziej niesklasyfikowani
		Pracownicy przygotowujący posiłki typu fast food
		Kontrolerzy (sterowniczy) procesów przemysłowych gdzie indziej niesklasyfikowani
		Pracownicy świadczący usługi na ulicach
		Doradcy finansowi i inwestycyjni
		Specjaliści do spraw sprzedaży (z wyłączeniem technologii informacyjno-komunikacyjnych)
		Lektorzy języków obcych
		Magazynierzy i pokrewni
		Technicy sieci internetowych
		Pomocnicy biblioteczni
		Operatorzy maszyn do szycia
		Funkcjonariusze celni i ochrony granic
		Kierowcy operatorzy wózków jezdniowych
Asystenci nauczycieli		
RÓWNOWAGA	zawód zrównoważony	Układacze towarów na półkach
		Kierownicy do spraw produkcji przemysłowej
		Przedstawiciele handlowi
		Sekretarze prawni
		Operatorzy maszyn do produkcji wyrobów z tworzyw sztucznych
		Kierownicy do spraw finansowych
		Funkcjonariusze służby więziennej
		Sprzedawcy (konsultanci) w centrach sprzedaży telefonicznej/internetowej
NADWYŻKA	zawód nadwyżkowy	Monterzy budownictwa wodnego
		Kodowacze, korektorzy i pokrewni
		Lekarze dentyści specjaliści (ze specjalizacją II stopnia lub tytułem specjalisty)

WOJ. DOLNOŚLĄSKIE
INFORMACJA SYGNALNA 2016 R.

Sekcja	Zaklasyfikowanie	Grupa elementarna
DEFICYT	zawód maksymalnie deficytowy	Kierowcy motocykli
	zawód deficytowy	Projektanci aplikacji sieciowych i multimediiów
		Specjaliści do spraw sprzedaży z dziedziny technologii teleinformatycznych
		Specjaliści do spraw baz danych i sieci komputerowych gdzie indziej niesklasyfikowani
		Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy gdzie indziej niesklasyfikowani
		Analitycy systemów komputerowych
		Uliczni sprzedawcy żywności
		Pracownicy wykonujący dorywcze prace proste
		Analitycy systemów komputerowych i programiści gdzie indziej niesklasyfikowani
		Zmywacze okien
		Pracownicy przygotowujący posiłki typu fast food
		Specjaliści do spraw księgowości i rachunkowości
		Specjaliści do spraw sprzedaży (z wyłączeniem technologii informacyjno-komunikacyjnych)
		Magazynierzy i pokrewni
		Specjaliści do spraw zarządzania zasobami ludzkimi
		Operatorzy urządzeń do obróbki powierzchniowej metali i nakładania powłok
		Funkcjonariusze służby więziennej
		Lektorzy języków obcych
		Operatorzy maszyn do produkcji wyrobów z tworzyw sztucznych
		Specjaliści do spraw sieci komputerowych
		Urzednicy do spraw podatków
		Przedstawiciele handlowi
		Inżynierowie do spraw przemysłu i produkcji
		Robotnicy wykonujący prace proste w ogrodnictwie i sadownictwie
		Pracownicy sprzedaży i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani
		Operatorzy maszyn do szycia
		Optometryści
		Kierownicy w handlu detalicznym i hurtowym
		Inżynierowie elektrycy
		Agenci i administratorzy nieruchomości
		Operatorzy maszyn do produkcji wyrobów włókienniczych, futrzarskich i skórzaných gdzie indziej niesklasyfikowani
	Układacze towarów na półkach	
RÓWNOWAGA	zawód zrównoważony	Sprzedawcy (konsultanci) w centrach sprzedaży telefonicznej/internetowej
		Kierownicy do spraw finansowych
		Kierownicy do spraw produkcji przemysłowej
		Kasjerzy i sprzedawcy biletów
		Analitycy finansowi
		Robotnicy wykonujący prace proste w przemyśle gdzie indziej niesklasyfikowani
NADWYŻKA	zawód nadwyżkowy	Konduktorzy i pokrewni
		Sadownicy
		Wyprawiacze skór, garbarze i pokrewni
		Strażacy
		Hodowcy zwierząt gospodarskich i domowych
		Ustawiacze i operatorzy maszyn do obróbki i produkcji wyrobów z drewna
		Optycy okularowi
		Hodowcy drobiu
		Robotnicy wykonujący proste prace polowe
	zawód maksymalnie nadwyżkowy	Funkcjonariusze celni i ochrony granic
Hodowcy ryb		

WOJ. KUJAWSKO-POMORSKIE
INFORMACJA SYGNALNA 2016 R.

Sekcja	Zaklasyfikowanie	Grupa elementarna
DEFICYT	zawód deficytowy	Projektanci aplikacji sieciowych i multimediów
		Optometryści
		Pracownicy centrów obsługi telefonicznej (pracownicy call center)
		Specjaliści do spraw baz danych i sieci komputerowych gdzie indziej niesklasyfikowani
		Analitycy systemów komputerowych
		Funkcjonariusze służby więziennej
		Technicy sieci internetowych
		Lekarze specjaliści (ze specjalizacją II stopnia lub tytułem specjalisty)
		Lektorzy języków obcych
		Pracownicy usług osobistych gdzie indziej niesklasyfikowani
Asystenci nauczycieli		
RÓWNO- WAGA	zawód zrównoważony	Kierownicy do spraw finansowych
		Magazynierzy i pokrewni
		Operatorzy wprowadzania danych
NADWYŻKA	zawód nadwyżkowy	Pracownicy usług domowych
		Ceramicy i pokrewni
		Optycy okularowi
		Operatorzy maszyn wykończalniczych wyrobów włókienniczych
		Szyldziarze, grawerzy i zdobnicy ceramiki, szkła i pokrewni
		Jubilerzy, złotnicy i pokrewni
		Technicy medyczni i dentystyczni
		Operatorzy urządzeń energetycznych
		Chemicy
		Pracownicy obsługi biura gdzie indziej niesklasyfikowani
		Kierownicy w hotelarstwie
		Pracownicy zakładów pogrzebowych
		Konstruktorzy i krojczowie odzieży
		Klasyfikatorzy wyrobów przemysłowych
		Nauczyciele sztuki w placówkach pozaszkolnych
		Kierownicy biura
		Pomoce kuchenne
		Kasjerzy i sprzedawcy biletów
	Robotnicy wykonujący prace proste w kopalniach i kamieniołomach	
	Urzednicy do spraw świadczeń społecznych	
	zawód maksymalnie nadwyżkowy	Obuwnicy i pokrewni
		Wyprawiacze skór, garbarze i pokrewni
		Monterzy budownictwa wodnego
		Duchowni i osoby konsekrowane

WOJ. LUBELSKIE
INFORMACJA SYGNALNA 2016 R.

Sekcja	Zaklasyfikowanie	Grupa elementarna
DEFICYT	zawód deficytowy	Specjaliści do spraw baz danych i sieci komputerowych gdzie indziej niesklasyfikowani
		Analitycy systemów komputerowych
		Rybacy i zbieracze pracujący na własne potrzeby
		Sprzedawcy (konsultanci) w centrach sprzedaży telefonicznej/internetowej
		Doradcy finansowi i inwestycyjni
		Technicy archiwiści i pokrewni
		Specjaliści do spraw sprzedaży (z wyłączeniem technologii informacyjno-komunikacyjnych)
		Gońcy, багаżowi i pokrewni
		Agenci sprzedaży bezpośredniej
RÓWNO- WAGA	zawód zrównoważony	Ankieterzy
		Kontrolerzy (sterowniczy) procesów przemysłowych gdzie indziej niesklasyfikowani
NADWYŻKA	zawód nadwyżkowy	Aktorzy
		Praktykujący niekonwencjonalne lub komplementarne metody terapii
		Sztyldziarze, grawerzy i zdobnicy ceramiki, szkła i pokrewni
		Pomoce domowe i sprzątaczk
		Monterzy sprzętu elektrycznego
		Kierownicy sprzedaży w marketach
		Szlifierze narzędzi i polerowacze metali
		Specjaliści do spraw public relations
		Operatorzy maszyn przędzalniczych i pokrewni
		Kasjerzy i sprzedawcy biletów
		Nauczyciele kształcenia zawodowego
		Sortowacze odpadów
		Kierownicy produkcji w rolnictwie i leśnictwie
		Dealerzy i maklerzy aktywów finansowych
		zawód maksymalnie nadwyżkowy
	Uliczni sprzedawcy żywności	

WOJ. LUBUSKIE
INFORMACJA SYGNALNA 2016 R.

Sekcja	Zaklasyfikowanie	Grupa elementarna
DEFICYT	zawód deficytowy	Funkcjonariusze służby więziennej
		Robotnicy wykonujący proste prace polowe
		Dealerzy i maklerzy aktywów finansowych
		Specjaliści do spraw sprzedaży z dziedziny technologii teleinformatycznych
		Agenci i administratorzy nieruchomości
		Projektanci aplikacji sieciowych i multimedialnych
		Tancerze
		Przedstawiciele handlowi
		Agenci ubezpieczeniowi
		Administratorzy systemów komputerowych
		Pracownicy przygotowujący posiłki typu fast food
		Urzędnicy do spraw podatków
		Operatorzy maszyn do szycia
		Kierowcy samochodów ciężarowych
		Specjaliści do spraw sprzedaży (z wyłączeniem technologii informacyjno-komunikacyjnych)
		Lekarze dentyści bez specjalizacji, w trakcie specjalizacji lub ze specjalizacją I stopnia
		Sprzedawcy (konsultanci) w centrach sprzedaży telefonicznej/internetowej
		Technicy sieci internetowych
		Programiści aplikacji
		Farmaceuci specjaliści
		Kierownicy w handlu detalicznym i hurtowym
		Magazynierzy i pokrewni
		Pracownicy sprzedaży i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani
Operatorzy urządzeń pakujących, znakujących i urządzeń do napełniania butelek		
Kasjerzy i sprzedawcy biletów		
RÓWNO- WAGA	zawód zrównoważony	Monterzy linii elektrycznych
		Kierownicy do spraw marketingu i sprzedaży
		Spawacze i pokrewni
NADWYŻKA	zawód nadwyżkowy	Rękodzielnicy wyrobów z drewna i pokrewnych materiałów
		Pracownicy usług domowych
		Pracownicy domowej opieki osobistej
		Jubilerzy, złotnicy i pokrewni
		Kierownicy w hotelarstwie
		Mistrzowie produkcji w budownictwie
		Praktykujący niekonwencjonalne lub komplementarne metody terapii
		Inżynierowie chemicy i pokrewni
		Robotnicy wykonujący prace proste przy uprawie roślin i hodowli zwierząt

WOJ. ŁÓDZKIE
INFORMACJA SYGNALNA 2016 R.

Sekcja	Zaklasyfikowanie	Grupa elementarna
DEFICYT	zawód deficytowy	Administratorzy systemów komputerowych
		Specjaliści do spraw sprzedaży z dziedziny technologii teleinformatycznych
		Specjaliści do spraw rozwoju systemów informatycznych
		Pracownicy świadczący usługi na ulicach
		Kontrolerzy (sterowniczy) procesów przemysłowych gdzie indziej niesklasyfikowani
		Monterzy gdzie indziej niesklasyfikowani
		Rybacy i zbieracze pracujący na własne potrzeby
		Kontrolerzy (sterowniczy) procesów w przemyśle chemicznym
		Projektanci i administratorzy baz danych
		Sprzedawcy (konsultanci) w centrach sprzedaży telefonicznej/internetowej
		Pracownicy przygotowujący posiłki typu fast food
		Specjaliści do spraw sprzedaży (z wyłączeniem technologii informacyjno-komunikacyjnych)
		Magazynierzy i pokrewni
		Mistrzowie produkcji w przemyśle przetwórczym
		Doradcy finansowi i inwestycyjni
		Monterzy sprzętu elektrycznego
		Kierowcy operatorzy wózków jezdniowych
		Inżynierowie do spraw przemysłu i produkcji
Operatorzy urządzeń do wyrobu masy papierniczej i produkcji papieru		
Kierownicy w instytucjach finansowych i ubezpieczeniowych		
RÓWNOWAGA	zawód zrównoważony	Operatorzy maszyn do produkcji wyrobów z tworzyw sztucznych
		Pracownicy sprzedaży i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani
		Operatorzy maszyn do szycia
		Asystenci nauczycieli
		Przedstawiciele handlowi
		Operatorzy maszyn do produkcji wyrobów gumowych
NADWYŻKA	zawód nadwyżkowy	Rolnicy upraw mieszanych
		Strażacy
		Instruktorzy nauki jazdy
		Pracownicy bibliotek, galerii, muzeów, informacji naukowej i pokrewni
		Nauczyciele kształcenia zawodowego
		Funkcjonariusze służby więziennej
		Rzeczoznawcy (z wyłączeniem majątkowych)
		Opiekunowie zwierząt domowych i pracownicy zajmujący się zwierzętami
	Technicy nauk biologicznych (z wyłączeniem nauk medycznych)	
	zawód maksymalnie nadwyżkowy	Funkcjonariusze służb specjalnych
Robotnicy wykonujący prace proste w kopalniach i kamieniołomach		

WOJ. MAŁOPOLSKIE
INFORMACJA SYGNALNA 2016 R.

Sekcja	Zaklasyfikowanie	Grupa elementarna
DEFICYT	zawód deficytowy	Analitycy systemów komputerowych
		Specjaliści do spraw rozwoju systemów informatycznych
		Pomocnicy biblioteczni
		Pracownicy centrów obsługi telefonicznej (pracownicy call center)
		Aktorzy cyrkowi i pokrewni
		Kierownicy do spraw technologii informatycznych i telekomunikacyjnych
		Projektanci aplikacji sieciowych i multimediiów
		Pośrednicy pracy i zatrudnienia
		Lektorzy języków obcych
		Asystenci nauczycieli
		Operatorzy maszyn do szycia
		Pracownicy usług osobistych gdzie indziej niesklasyfikowani
		RÓWNO- WAGA
Układacze towarów na półkach		
NADWYŻKA	zawód nadwyżkowy	Operatorzy urządzeń wiertniczych i wydobywczych ropy, gazu i innych surowców
		Optycy okularowi
		Literaci i inni autorzy tekstów
		Monterzy budownictwa wodnego
		Muzycy i pokrewni
		Robotnicy wykonujący prace proste w hodowli zwierząt
Jubilerzy, złotnicy i pokrewni		

WOJ. MAZOWIECKIE
INFORMACJA SYGNALNA 2016 R.

Sekcja	Zaklasyfikowanie	Grupa elementarna
DEFICYT	zawód deficytowy	Programiści aplikacji
		Analitycy systemów komputerowych
		Projektanci aplikacji sieciowych i multimediiów
		Pracownicy centrów obsługi telefonicznej (pracownicy call center)
		Sekretarze prawni
		Robotnicy wykonujący proste prace polowe
		Technicy sieci internetowych
		Kontrolerzy (sterowniczcy) procesów przemysłowych gdzie indziej niesklasyfikowani
		Pośrednicy pracy i zatrudnienia
		Operatorzy urządzeń pakujących, znakujących i urządzeń do napełniania butelek
		Specjaliści do spraw rozwoju systemów informatycznych
		Specjaliści do spraw sprzedaży (z wyłączeniem technologii informacyjno-komunikacyjnych)
		Doradcy finansowi i inwestycyjni
		Urzednicy do spraw podatków
Analitycy systemów komputerowych i programiści gdzie indziej niesklasyfikowani		
RÓWNO- WAGA	zawód zrównoważony	Sprzedawcy (konsultanci) w centrach sprzedaży telefonicznej/internetowej
		Kierowcy operatorzy wózków jezdniowych
		Kierowcy autobusów i motorniczowie tramwajów
NADWYŻKA	zawód nadwyżkowy	Rolnicy produkcji roślinnej pracujący na własne potrzeby
		Operatorzy maszyn do wyprawiania futer i skór
		Operatorzy maszyn i urządzeń do przeróbki mechanicznej kopalin
		Operatorzy urządzeń wiertniczych i wydobywczych ropy, gazu i innych surowców
		Monterzy sprzętu elektrycznego
		Kreślarze
		Robotnicy w produkcji wyrobów mleczarskich
		Lekarze dentyści specjaliści (ze specjalizacją II stopnia lub tytułem specjalisty)
		Zmywacze okien
		Robotnicy wykonujący prace proste w hodowli zwierząt
		Lektorzy języków obcych

WOJ. OPOLSKIE
INFORMACJA SYGNALNA 2016 R.

Sekcja	Zaklasyfikowanie	Grupa elementarna	
DEFICYT	zawód deficytowy	Urzednicy do spraw podatków	
		Wyżsi urzednicy administracji rządowej	
		Lekarze weterynarii specjaliści	
		Programiści aplikacji	
		Kierownicy w instytucjach edukacyjnych	
		Farmaceuci bez specjalizacji lub w trakcie specjalizacji	
		Doradcy finansowi i inwestycyjni	
		Lektorzy języków obcych	
		Agenci i administratorzy nieruchomości	
		Specjaliści do spraw sprzedaży (z wyłączeniem technologii informacyjno-komunikacyjnych)	
		Przedstawiciele handlowi	
		Pracownicy sprzedaży i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	
		Magazynierzy i pokrewni	
		Operatorzy urządzeń do obróbki powierzchniowej metali i nakładania powłok	
		Agenci ubezpieczeniowi	
		Kierownicy do spraw marketingu i sprzedaży	
		Operatorzy maszyn do szycia	
		Sortowacze odpadów	
		Sprzedawcy (konsultanci) w centrach sprzedaży telefonicznej/internetowej	
		Kierownicy do spraw logistyki i dziedzin pokrewnych	
		Pracownicy przygotowujący posiłki typu fast food	
Operatorzy wprowadzania danych			
RÓWNO- WAGA	zawód zrównoważony	Specjaliści do spraw baz danych i sieci komputerowych gdzie indziej niesklasyfikowani	
		Drukarze	
NADWYŻKA	zawód nadwyżkowy	Hodowcy zwierząt gdzie indziej niesklasyfikowani	
		Operatorzy centrali telefonicznych	
		Kierownicy produkcji w rolnictwie i leśnictwie	
		Operatorzy urządzeń do spalania odpadów, uzdatniania wody i pokrewni	
		Pracownicy przy pracach przygotowawczych do druku	
		Hodowcy zwierząt gospodarskich i domowych	
		Operatorzy maszyn do wyprawiania futer i skór	
		Pielęgniarki z tytułem specjalisty	
		Robotnicy wykonujący prace proste przy uprawie roślin i hodowli zwierząt	
		Średni personel do spraw zdrowia gdzie indziej niesklasyfikowany	
		Barmani	
		Pracownicy usług domowych	
		Monterzy i serwisanci urządzeń elektronicznych	
		Operatorzy urządzeń do wyrobu masy papierniczej i produkcji papieru	
		Szlifierze narzędzi i polerowacze metali	
		Takielarze i monterzy konstrukcji linowych	
		Nauczyciele kształcenia zawodowego	
		Kosmetyczki i pokrewni	
		Zaopatrzeniowcy	
		Operatorzy urządzeń do rejestracji i transmisji obrazu i dźwięku	
		Asystenci dentyści	
		Monterzy sprzętu elektrycznego	
		Technicy medyczni i dentyści	
		Kierownicy biura	
		Praktykujący niekonwencjonalne lub komplementarne metody terapii	
		Ręczni pakowacze i znakowacze	
		zawód maksymalnie nadwyżkowy	Funkcjonariusze służb specjalnych

WOJ. PODKARPACKIE
INFORMACJA SYGNALNA 2016 R.

Sekcja	Zaklasyfikowanie	Grupa elementarna
DEFICYT	zawód deficytowy	Pomocnicy biblioteczni
		Pośrednicy pracy i zatrudnienia
		Pracownicy centrów obsługi telefonicznej (pracownicy call center)
		Ankieterzy
		Programiści aplikacji
		Lekarze specjaliści (ze specjalizacją II stopnia lub tytułem specjalisty)
		Analitycy systemów komputerowych
		Agenci sprzedaży bezpośredniej
		Gońcy, багаżowi i pokrewni
		Pracownicy świadczący usługi na ulicach
		Kierownicy w instytucjach finansowych i ubezpieczeniowych
		Kierownicy do spraw produkcji przemysłowej
RÓWNO- WAGA	zawód zrównoważony	Kontrolerzy (sterowniczy) procesów przemysłowych gdzie indziej niesklasyfikowani
		Przedstawiciele handlowi
		Kierownicy do spraw finansowych
		Kierownicy w handlu detalicznym i hurtowym
NADWYŻKA	zawód nadwyżkowy	Operatorzy urządzeń telekomunikacyjnych
		Położne bez specjalizacji lub w trakcie specjalizacji
		Robotnicy robót stanu surowego i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani
		Sekretarki (ogólne)
		Pracownicy wsparcia rodziny, pomocy społecznej i pracy socjalnej
		Konstruktorzy i krojczowie odzieży
		Audiofonolodzy i logopedzi
		Drukarze
		Sekretarze medyczni i pokrewni
		Agenci ubezpieczeniowi
		Kierownicy produkcji w rolnictwie i leśnictwie
	zawód maksymalnie nadwyżkowy	Operatorzy maszyn przędzalniczych i pokrewni
		Uliczni sprzedawcy produktów (z wyłączeniem żywności o krótkim terminie przydatności do spożycia)
		Wyprawiacze skór, garbarze i pokrewni

WOJ. PODLASKIE
INFORMACJA SYGNALNA 2016 R.

Sekcja	Zaklasyfikowanie	Grupa elementarna
DEFICYT	zawód deficytowy	Środowiskowi pracownicy ochrony zdrowia
		Technicy sieci internetowych
		Programiści aplikacji
		Pracownicy wykonujący dorywcze prace proste
		Operatorzy maszyn do szycia
		Technicy archiwiści i pokrewni
		Pomocnicy biblioteczni
		Urzędnicy do spraw podatków
Agenci sprzedaży bezpośredniej		
RÓWNO- WAGA	zawód zrównoważony	Przewodnicy turystyczni i piloci wycieczek
		Asystenci nauczycieli
		Specjaliści do spraw sprzedaży (z wyłączeniem technologii informacyjno-komunikacyjnych)
NADWYŻKA	zawód nadwyżkowy	Technicy analityki medycznej
		Rękodzielnicy wyrobów z drewna i pokrewnych materiałów
		Obuwnicy i pokrewni
		Technicy technologii chemicznej i pokrewni
		Maszynistki i operatorzy edytorów tekstu
		Rzemieślnicy gdzie indziej niesklasyfikowani
		Klasyfikatorzy wyrobów przemysłowych
		Kreślarze
		Operatorzy urządzeń wiertniczych i wydobywczych ropy, gazu i innych surowców
		Formierze odlewniczy i pokrewni
		Pracownicy biur informacji
		Pracownicy usług osobistych gdzie indziej niesklasyfikowani
		Mistrzowie produkcji w przemyśle przetwórczym
		zawód maksymalnie nadwyżkowy
	Robotnicy wykonujący prace proste w kopalniach i kamieniołomach	
	Kierownicy do spraw reklamy i public relations	

WOJ. POMORSKIE
INFORMACJA SYGNALNA 2016 R.

Sekcja	Zaklasyfikowanie	Grupa elementarna
DEFICYT	zawód deficytowy	Kontrolerzy (sterowniczy) procesów metalurgicznych
		Specjaliści do spraw sprzedaży z dziedziny technologii teleinformatycznych
		Programiści aplikacji
		Specjaliści do spraw baz danych i sieci komputerowych gdzie indziej niesklasyfikowani
		Kierownicy do spraw technologii informatycznych i telekomunikacyjnych
		Magazynierzy i pokrewni
		Pracownicy przygotowujący posiłki typu fast food
		Specjaliści do spraw sieci komputerowych
		Ankieterzy
		Specjaliści do spraw sprzedaży (z wyłączeniem technologii informacyjno-komunikacyjnych)
		Agenci i administratorzy nieruchomości
		Doradcy finansowi i inwestycyjni
		Sortowacze odpadów
		Monterzy izolacji
		Pracownicy sprzedaży i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani
		Robotnicy robót stanu surowego i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani
		Kierowcy operatorzy wózków jezdniowych
Przedstawiciele handlowi		
Technicy sieci internetowych		
RÓWNOWAGA	zawód zrównoważony	Kierownicy do spraw produkcji przemysłowej
		Agenci ubezpieczeniowi
		Tynkarze i pokrewni
		Operatorzy maszyn do produkcji wyrobów z tworzyw sztucznych
		Nauczyciele szkół specjalnych
		Operatorzy maszyn do prania
Sprzedawcy (konsultanci) w centrach sprzedaży telefonicznej/internetowej		
NADWYŻKA	zawód nadwyżkowy	Rolnicy upraw mieszanych
		Muzycy i pokrewni
		Pielęgniarki z tytułem specjalisty
		Formierze odlewniczy i pokrewni
		Robotnicy budowy dróg
		Robotnicy wykonujący prace proste w hodowli zwierząt
		Pracownicy biur informacji
		Robotnicy wykonujący prace proste przy uprawie roślin i hodowli zwierząt
	Monterzy sprzętu elektrycznego	
	zawód maksymalnie nadwyżkowy	Operatorzy maszyn wykończalniczych wyrobów włókienniczych
Sadownicy		

WOJ. ŚLĄSKIE
INFORMACJA SYGNALNA 2016 R.

Sekcja	Zaklasyfikowanie	Grupa elementarna
DEFICYT	zawód deficytowy	Demonstratorzy wyrobów
		Pośrednicy pracy i zatrudnienia
		Programiści aplikacji
		Pracownicy centrów obsługi telefonicznej (pracownicy call center)
		Osoby dozoru ruchu w górnictwie
		Kontrolerzy (sterowniczy) procesów przemysłowych gdzie indziej niesklasyfikowani
		Diagności laboratoryjni specjaliści
		Pracownicy usług osobistych gdzie indziej niesklasyfikowani
		Doradcy finansowi i inwestycyjni
		Operatorzy maszyn do produkcji wyrobów z tworzyw sztucznych
		Lektorzy języków obcych
		Urzędnicy do spraw świadczeń społecznych
		Tynkarze i pokrewni
		Specjaliści do spraw rozwoju systemów informatycznych
		Magazynierzy i pokrewni
		Specjaliści do spraw sprzedaży (z wyłączeniem technologii informacyjno-komunikacyjnych)
		Operatorzy maszyn do szycia
		Układacze towarów na półkach
Monterzy linii elektrycznych		
Elektrycy budowlani i pokrewni		
Asystenci nauczycieli		
RÓWNO- WAGA	zawód zrównoważony	Inżynierowie do spraw przemysłu i produkcji
		Sprzedawcy (konsultanci) w centrach sprzedaży telefonicznej/internetowej
NADWYŻKA	zawód nadwyżkowy	Jubilerzy, złotnicy i pokrewni
		Robotnicy wykonujący prace proste w leśnictwie
		Uliczni sprzedawcy produktów (z wyłączeniem żywności o krótkim terminie przydatności do spożycia)
		Audiofonolodzy i logopedzi
		Hodowcy drobiu
		Robotnicy wykonujący prace proste w hodowli zwierząt
	Operatorzy urządzeń do obróbki powierzchniowej metali i nakładania powłok	
zawód maksymalnie nadwyżkowy	Monterzy budownictwa wodnego	

WOJ. ŚWIĘTOKRZYSKIE
INFORMACJA SYGNALNA 2016 R.

Sekcja	Zaklasyfikowanie	Grupa elementarna
DEFICYT	zawód deficytowy	Pośrednicy pracy i zatrudnienia
		Urzednicy do spraw podatków
		Kierownicy w instytucjach finansowych i ubezpieczeniowych
		Operatorzy urzadzén do obróbki powierzchniowej metali i nakładania powłok
		Pracownicy wykonujący dorywcze prace proste
		Pracownicy usług osobistych gdzie indziej niesklasyfikowani
		Ankierzy
		Pracownicy przygotowujący posiłki typu fast food
		Kierownicy w instytucjach edukacyjnych
		Operatorzy wprowadzania danych
		Agenci sprzedaży bezpośredniej
		Technicy nauk biologicznych (z wyłączeniem nauk medycznych)
		Doradcy finansowi i inwestycyjni
		Formowacze wyrobów szklanych, krajacze i szlifierze szkła
		Mechanicy rowerów i pokrewni
		Robotnicy wykonujący proste prace polowe
		Technicy sieci internetowych
Pracownicy obsługi płacowej		
RÓWNO- WAGA	zawód zrównoważony	Agenci i administratorzy nieruchomości
NADWYŻKA	zawód nadwyżkowy	Specjaliści nauk o Ziemi
		Kierownicy do spraw strategii i planowania
		Pielęgniarki z tytułem specjalisty
		Sportowcy i dżokeje
		Technicy weterynarii
		Literaci i inni autorzy tekstów
		Pracownicy do spraw statystyki, finansów i ubezpieczeń
		Asystenci dentyści
		Średni personel z dziedziny prawa i pokrewny
		Kowale i operatorzy pras kuźniczych
		Nauczyciele kształcenia zawodowego
		Konstruktorzy i krojczowie odzieży
		Pracownicy zakładów pogrzebowych
		Operatorzy maszyn do produkcji wyrobów z tworzyw sztucznych
		Ustawiacze i operatorzy maszyn do obróbki i produkcji wyrobów z drewna
		Robotnicy wykonujący prace proste w leśnictwie
		zawód maksymalnie nadwyżkowy

WOJ. WARMIŃSKO-MAZURSKIE
INFORMACJA SYGNALNA 2016 R.

Sekcja	Zaklasyfikowanie	Grupa elementarna
DEFICYT	zawód deficytowy	Funkcjonariusze celni i ochrony granic
		Projektanci aplikacji sieciowych i multimedialnych
		Kierownicy do spraw badań i rozwoju
		Farmaceuci specjaliści
		Analitycy systemów komputerowych
		Pracownicy usług osobistych gdzie indziej niesklasyfikowani
		Ankieterzy
		Pracownicy wykonujący dorywcze prace proste
		Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy gdzie indziej niesklasyfikowani
		Asystenci nauczycieli
		Programiści aplikacji
		Pracownicy przygotowujący posiłki typu fast food
RÓWNO- WAGA	zawód zrównoważony	Doradcy finansowi i inwestycyjni
		Mistrzowie produkcji w przemyśle przetwórczym
NADWYŻKA	zawód nadwyżkowy	Górnicy podziemnej i odkrywkowej eksploatacji złóż i pokrewni
		Sadownicy
		Takielarze i monterzy konstrukcji linowych
		Urbaniści i inżynierowie ruchu drogowego
		Operatorzy urządzeń do spalania odpadów, uzdatniania wody i pokrewni
		Robotnicy w produkcji wyrobów mleczarskich
		Monterzy linii elektrycznych
		Inżynierowie telekomunikacji
		Operatorzy urządzeń pakujących, znakujących i urządzeń do napełniania butelek
		Pracownicy bibliotek, galerii, muzeów, informacji naukowej i pokrewni
		Operatorzy urządzeń energetycznych
		Projektanci wzornictwa przemysłowego i odzieży
		Monterzy i konserwatorzy instalacji klimatyzacyjnych i chłodniczych
		Operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji wyrobów chemicznych
		Sekretarki (ogólne)
	Lektorzy języków obcych	
	zawód maksymalnie nadwyżkowy	Policjanci
		Monterzy budownictwa wodnego
Oficerowie sił zbrojnych		

WOJ. WIELKOPOLSKIE
INFORMACJA SYGNALNA 2016 R.

Sekcja	Zaklasyfikowanie	Grupa elementarna
DEFICYT	zawód deficytowy	Projektanci aplikacji sieciowych i multimediiów
		Specjaliści do spraw baz danych i sieci komputerowych gdzie indziej niesklasyfikowani
		Pracownicy centrów obsługi telefonicznej (pracownicy call center)
		Lekarze weterynarii specjaliści
		Modelki i modele
		Programiści aplikacji
		Pozostali pracownicy zajmujący się sprzątniem
		Agenci ubezpieczeniowi
		Kierownicy w instytucjach finansowych i ubezpieczeniowych
		Magazynierzy i pokrewni
		Specjaliści do spraw sprzedaży (z wyłączeniem technologii informacyjno-komunikacyjnych)
		Technicy sieci internetowych
		Kierownicy do spraw obsługi biznesu i zarządzania gdzie indziej niesklasyfikowani
		Agenci i administratorzy nieruchomości
		Kierownicy do spraw produkcji przemysłowej
		Lektorzy języków obcych
		Specjaliści do spraw rozwoju systemów informatycznych
		Kierownicy w handlu detalicznym i hurtowym
		Operatorzy maszyn do szycia
		Kierowcy samochodów ciężarowych
		Instruktorzy fitness i rekreacji ruchowej
		Przedstawiciele handlowi
		Operatorzy maszyn do produkcji wyrobów z tworzyw sztucznych
		Pracownicy działów kadr
		Rzeczoznawcy (z wyłączeniem majątkowych)
		Pracownicy sprzedaży i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani
		Pracownicy przygotowujący posiłki typu fast food
		Sekretarze prawni
		Specjaliści do spraw zarządzania zasobami ludzkimi
		Asystenci nauczycieli
		Agenci sprzedaży bezpośredniej
		Projektanci grafiki i multimediiów
		Odczytujący liczniki i wybierający monety z automatów
Operatorzy maszyn do prania		
Inżynierowie do spraw przemysłu i produkcji		
Czyszczyciele pojazdów		
Dyrektorzy generalni i zarządzający		
Szlifierze narzędzi i polerowacze metali		
Technicy archiwiści i pokrewni		
Farmaceuci bez specjalizacji lub w trakcie specjalizacji		
RÓWNO- WAGA	zawód zrównoważony	Operatorzy maszyn do produkcji wyrobów włókienniczych, futrzarskich i skórzanych gdzie indziej niesklasyfikowani
		Nauczyciele kształcenia zawodowego
		Spedytorzy i pokrewni
		Operatorzy urządzeń do obróbki powierzchniowej metali i nakładania powłok

NADWYŻKA	zawód nadwyżkowy	Wyprawiacze skór, garbarze i pokrewni
		Monterzy budownictwa wodnego
		Operatorzy wprowadzania danych
		Właściciele sklepów
		Sekretarze medyczni i pokrewni
		Kierownicy biura
		Robotnicy czyszczący konstrukcje budowlane i pokrewni
		Kierownicy do spraw reklamy i public relations
		Robotnicy wykonujący prace proste w hodowli zwierząt

WOJ. ZACHODNIOPOMORSKIE
INFORMACJA SYGNALNA 2016 R.

Sekcja	Zaklasyfikowanie	Grupa elementarna
DEFICYT	zawód maksymalnie deficytowy	Kontrolerzy (sterowniczy) procesów metalurgicznych
	zawód deficytowy	Uliczni sprzedawcy żywności
		Planiści produkcyjni
		Urzednicy do spraw świadczeń społecznych
		Agenci i administratorzy nieruchomości
		Farmaceuci bez specjalizacji lub w trakcie specjalizacji
		Pracownicy przygotowujący posiłki typu fast food
		Urzednicy do spraw podatków
		Pracownicy świadczący usługi na ulicach
		Kontrolerzy (sterowniczy) procesów przemysłowych gdzie indziej niesklasyfikowani
		Specjaliści do spraw sprzedaży (z wyłączeniem technologii informacyjno-komunikacyjnych)
		Agenci ubezpieczeniowi
		Magazynierzy i pokrewni
		Kierownicy do spraw finansowych
		Projektanci aplikacji sieciowych i multimediiów
		Administratorzy systemów komputerowych
		Nauczyciele szkół specjalnych
		Projektanci i administratorzy baz danych
		Specjaliści do spraw rozwoju systemów informatycznych
Przedstawiciele handlowi		
RÓWNOWAGA	zawód zrównoważony	Pracownicy usług osobistych gdzie indziej niesklasyfikowani
		Kierowcy operatorzy wózków jezdniowych
		Audiofonolodzy i logopedzi
		Pracownicy do spraw rachunkowości i księgowości
		Kierowcy autobusów i motorniczowie tramwajów
		Technicy sieci internetowych
		Pracownicy sprzedaży i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani
NADWYŻKA	zawód nadwyżkowy	Sadownicy
		Wyprawiacze skór, garbarze i pokrewni
		Pomoce domowe i sprzątaczk
		Operatorzy urządzeń do wyrobu masy papierniczej i produkcji papieru
		Strażacy
		Operatorzy urządzeń do spalania odpadów, uzdatniania wody i pokrewni
		Monterzy linii elektrycznych
		Robotnicy czyszczący konstrukcje budowlane i pokrewni
		Sprzedawcy na targowiskach i bazarach
	Operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji i przetwórstwa metali	
zawód maksymalnie nadwyżkowy	Piloci statków powietrznych i personel pokrewny	

Grupy elementarne zawodów	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	
		Polska	Dolnośląskie	Kujawsko-pomorskie	Lubelskie	Lubuskie	Łódzkie	Matopolskie	Mazowieckie	Opolskie	Podkarpackie	Podlaskie	Pomorskie	Śląskie	Świętokrzyskie	Warmińsko-mazurskie	Wielkopolskie	Zachodniopomorskie	
1																			
Agenci i administratorzy nieruchomości																			
Agenci sprzedaży bezpośredniej																			
Analitycy systemów komputerowych																			
Ankieterzy																			
Asystenci nauczycieli																			
Asystenci finansowi i inwestycyjni																			
Doradcy finansowi i inwestycyjni																			
Farmaceuci bez specjalizacji lub w trakcie specjalizacji																			
Funkcjonariusze służby więziennej																			
Inżynierowie do spraw przemysłu i produkcji																			
Kierownicy autobusów i motorniczowie tramwajów																			
Kierownicy operatorzy wozków jezdniowych																			
Kierownicy samochodów ciężarowych																			
Kierownicy do spraw finansowych																			
Kierownicy do spraw marketingu i sprzedaży																			
Kierownicy do spraw produkcji przemysłowej																			
Kierownicy do spraw technologii informatycznych i telekomunikacyjnych																			
Kierownicy w handlu detalicznym i hurtowym																			
Kierownicy w instytucjach finansowych i ubezpieczeniowych																			
Lekarze specjaliści (ze specjalizacją II stopnia lub tytułem specjalisty)																			
Lektorzy języków obcych																			
Magazynierzy i pokrewni																			
Monterzy gdzie indziej niesklasyfikowani																			
Operatorzy maszyn do produkcji wyrobów z tworzyw sztucznych																			

Grupy elementarne zawodów	Polska	Dolnośląskie	Kujawsko-pomorskie	Lubelskie	Lubuskie	Łódzkie	Małopolskie	Mazowieckie	Opolskie	Podkarpackie	Podlaskie	Pomorskie	Śląskie	Świętokrzyskie	Warmińsko-mazurskie	Wielkopolskie	Zachodniopomorskie
Operatorzy maszyn do szycia	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green
Pielęgniarki z tytułem specjalisty	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green
Posrednicy pracy i zatrudnienia	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green
Pracownicy centrów obsługi telefonicznej (pracownicy call center)	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green
Pracownicy obsługi piacowej	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green
Pracownicy przygotowujący posiłki typu fast food	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green
Pracownicy sprzedaży i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green
Pracownicy świadczący usługi na ulicach	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green
Pracownicy usług osobistych gdzie indziej niesklasyfikowani	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green
Pracownicy wykonujący dorywcze prace proste	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green
Programiści aplikacji	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green
Projektanci aplikacji sieciowych i multimediów	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green
Projektanci i administratorzy baz danych	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green
Przedstawiciele handlowi	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy gdzie indziej niesklasyfikowani	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green
Robotnicy przygotowujący i wznoszący konstrukcje metalowe	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green
Robotnicy robót stanu surowego i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green
Robotnicy wykonujący prace proste w ogrodnictwie i sadownictwie	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green
Rybacy i zbieracze pracujący na własne potrzeby	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green
Rzeczoznawcy (z wyłączeniem majątkowych)	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green

Grupy elementarne zawodów	Polska	Dolnośląskie	Kujawsko-pomorskie	Lubelskie	Lubuskie	Łódzkie	Małopolskie	Mazowieckie	Opolskie	Podkarpackie	Podlaskie	Pomorskie	Śląskie	Świętokrzyskie	Warmińsko-mazurskie	Wielkopolskie	Zachodniopomorskie
Sekre tarze prawni																	
Sortowacze odpadów																	
Specjaliści do spraw rozwoju systemów informatycznych																	
Specjaliści do spraw sieci komputerowych																	
Specjaliści do spraw sprzedaży (z wyłączeniem technologii informacyjno-komunikacyjnych)																	
Specjaliści do spraw sprzedaży z dziedziny technologii teleinformatycznych																	
Specjaliści do spraw szkoleń zawodowych i rozwoju kadr																	
Specjaliści do spraw zarządzania zasobami ludzkimi																	
Sprzedawcy (konsultanci) w centrach sprzedaży telefonicznej/internetowej																	
Technicy sieci internetowych																	
Układcze towarów na półkach																	

Legenda:

